

PREDMETNA NASTAVA

Priručnik za poticanje darovitosti
u području ***Poduzetništva***

Priručnik nastao iz projekta "DARoviti u fokusu - izgradnja ljudskih kapaciteta u osnovnoškolskom sustavu odgoja i obrazovanja za rad s darovitim učenicima na područjima poduzetništva i aktivnog građanstva".

Nositelj projekta: Callidus ustanova za obrazovanje odraslih

Partneri: FC Adria Solutions d.o.o., OŠ Ante Kovačića, OŠ Ivo Kozarčanin Hrvatska Dubica, OŠ Kistanje, OŠ Krapinske Toplice, OŠ Zlatar Bistrica,
FC Education Nordic

Autori priručnika::

Suzana Vogrinc (OŠ Ivo Kozarčanin), Martina Šćukanec(OŠ Ante Kovačića),
Mateja Posavec (OŠ Krapinske toplice), Marija Hudi Hitrec (OŠ Zlatar Bistrica),
Ivona Rogošić (OŠ Kistanje)

Projekt "DARoviti u fokusu" financiran je sredstvima Financijskog mehanizma Europskog gospodarskog prostora kroz program "Lokalni razvoj i smanjenje siromaštva" (LDPR).

Više informacija o EGP financijskom mehanizmu možete pronaći na
<https://eeagrants.hr/financijski-mehanizmi/o-financijskim-mehanizmima/>

Više informacija o programu možete pronaći na web stranici:
<https://eeagrants.hr/programi/lokalni-razvoj-i-smanjenje-siromastva/>

SADRŽAJ

PREDGOVOR	5
PODUZETNIČKA KOMPETENCIJA I ZAŠTO JU RAZVIJATI	6
5. i 6. razred predmetne nastave	8
PREPOZNAJ HRVATSKI NOVAC	9
UPRAVLJANJE VREMENOM	12
UČENICI PODUZETNICI: INOVATIVNOST	16
ŠTO JE PODUZETNIŠTVO? TKO JE PODUZETNIK?	18
KAKO PREPOZNATI PODUZETNIKA U SEBI?	22
KAKO OSMISLITI PODUZETNIČKU IDEJU?	27
PODUZETNIČKA IDEJA	30
POSLOVNO PLANIRANJE	32
KAKO OD PREDMETA KOJI SU OKO NAS STVORITI NOVE?	36
SURADNJOM DO BOLJIH REZULTATA	39
KAKO UNAPRIJEDITI LOKALNU ZAJEDNICU	41
KAKO JA MOGU DOPRINIJETI ZAJEDNICI?	43
FINANCIJSKA PISMENOST-NOVAC	46
7. i 8. razred predmetne nastave	48
UVOD U PODUZETNIŠTVO	49
KAKO PREPOZNATI PODUZETNIKA U SEBI?	51
MOGU LI JA BITI PODUZETNA/PODUZETAN?	54
KAKO OSMISLIT PODUZETNIČKU IDEJU?	57
OSMIŠLJAVANJE PODUZETNIČKIH IDEJA	59
KAKO OD PROIZVODA KOJI SU OKO NAS STVORITI NOVE PROIZVODE?	61
KAKO JA MOGU DOPRINIJETI ZAJEDNICI?	63
KAKO UNAPRIJEDITI LOKALNU ZAJEDNICU?	65
KAKO OD PROIZVODA KOJI SU OKO NAS STVORITI NOVI PROIZVOD	67
POSLOVNI PLAN	70
RESURSI	74
DONOŠENJE ODLUKA	76
UPRAVLJANJE NOVCEM	79
ŽIVOTOPIS I INTERVJU	83
Literatura	86

PREDGOVOR

Ovaj priručnik namijenjen je i zanimljiv učiteljima predmetne nastave u osnovnoj školi, a posebice razrednicima i učiteljima koji provode satove razrednika i različite izvannastavne aktivnosti s darovitim učenicima na temu poduzetništva, poduzetničke ideje, finansijske pismenosti i poslovnog planiranja. Iako je priručnik u prvom redu namijenjen učiteljima, nastavnicima i stručnim suradnicima koji su izravno uključeni u provedbu poduzetničkog odgoja na satu razrednika ili provođenje izvannastavnih aktivnosti s darovitim učenicima, on može jednako koristiti svima zainteresiranim koji se žele upoznati sa sadržajima i očekivanim ishodima pojedinih nastavnih jedinica poduzetničkog odgoja.

Darovitost je kombinacija sposobnosti i osobina ličnosti, a javlja se u različitim područjima. Vrlo su rijetki nadareni pojedinci čija se talentiranost proteže na sva područja ljudskih djelatnosti. U svom pojavnom obliku, izražava se u dva aspekta: kreativnost kao stvaranje novih duhovnih i materijalnih proizvoda i inovacija kao unaprjeđenje različitih područja djelatnosti. To može biti samo potencijal koji se, bez poticaja okoline, nikada ne manifestira. Najvažnije čimbenike u razvoju darovitosti čine obitelj i škola.

Sadržaj je izabran i obrađen s posebnom pozornošću. Namjera nam je da odabrane sadržaje iz tog područja učinimo što pristupačnijima svima koji će se njima koristiti bez obzira na dob i upućenost, i to uz pomoć detaljnih radionica u obliku tablica.

Prilikom izbora radionica, pazilo se na to da je njihov sadržaj zanimljiv djeci i učiteljima koji će ih provoditi, da u njima prevladava aktivnost učenika, da se mogu izvoditi na satu razrednika ili u sklopu izvannastavnih aktivnosti u različitim prostorima: unutar škole, u školskom okruženju ili u slobodnoj prirodi.

U ovom ćete priručniku pronaći niz korisnih uputa i savjeta o načinu iskorištavanja nekih pedagoških načela koja je potrebno slijediti u radu s djecom. Opisane su radionice koje se mogu provesti na satu s djecom, zajedno s temom rada, metodama, ciljevima i ishodima koji se žele postići na određenom satu. Osim toga, detaljno je opisan tijek cijele radionice s uvodnim, glavnim i završnim aktivnostima, kao i s evaluacijskim listićima za učenike na kraju sata.

Naglasak je na aktivnosti učenika i upoznavanju poduzetništva kao teme, poduzetnika kao osobe i poduzetničke kompetencije, te na povezivanju poduzetništva i lokalne zajednice, ostvarivanju ideja za unaprjeđenje usluga u lokalnoj zajednici i doprinos zajednici, finansijskoj pismenosti i novcu te poslovnom planiranju.

Na vama je da ocijenite valjanost i svrshodnost ovog priručnika. Vjerujemo da će on barem malo pridonijeti unaprjeđenju i kvaliteti nastave sata razrednika i provođenju izvannastavnih aktivnosti koje su povezane s temom poduzetništva, poduzetničke ideje i poduzetničke kompetencije.

Autorice

PODUZETNIČKA KOMPETENCIJA I ZAŠTO JE RAZVIJATI

Prema definiciji Europske komisije (2003), „poduzetništvo je kreativni kapacitet pojedinca koji mu omogućuje da samostalno ili unutar organizacije u kojoj djeluje prepozna priliku i iskoristi je u svrhu stvaranja nove vrijednosti ili ekonomskog uspjeha.“ Slično tome, Kuvačić (2005) poduzetništvo opisuje kao aktivnost kojom se, uz preuzimanje rizika, ulaže kapital u ostvarivanje određene ideje s ciljem stvaranja proizvoda ili usluge koji će ostvariti dobit. Uvezši to u obzir, poduzetnik je osoba koja ulaže vlastita sredstva, prvenstveno finansijska, stvara proizvod ili uslugu te se, uz prihvatanje rizika, nada ostvarenju dobiti (Ožanić, 2014).

Poduzetništvo se dugo vezalo isključivo uz poslovne potpovitne, no promjeni je donio rad američkog ekonomista T. W. Schulta iz 1975. godine (Luketić, 2011). Schultz navodi da se poduzetnička sposobnost može razviti kod većine ljudi te da se obrazovanjem mogu razviti sposobnosti karakteristične za poduzetno djelovanje. Od tada se, a posebice u posljednjem desetljeću, govori o poduzetništvu kao kompetenciji koju može razviti svatko tko je spreman uložiti kako u profesionalni tako i u osobni razvoj (Ivandić, 2022).

Na razini Europske unije, 2000. godine donesen je dokument, odnosno Europski referentni okvir, kojim se definira osam ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje koje se smatraju neophodnima za svakog pojedinca kao temelj za uspješno zapošljavanje. Jedna je od tih kompetencija i poduzetnička kompetencija koja se opisuje kao sposobnost djelovanja prema prilikama i idejama, a temelji se na kreativnosti, kritičkom razmišljanju, rješavanju problema, preuzimanju inicijative, upornosti te sposobnosti ostvarenja suradnje i realizacije projekata. Razvoj navedenih karakteristika može pojedinca učiniti kompetentnijim i zapošljivijim na europskom tržištu rada. Spomenutu tvrdnju potkrpepljuju i Oberman Paterka i Alpeza (2013) koji navode da je glavni cilj poduzetničkog obrazovanja razvoj poduzetničkih vještina, ponašanja i osobina koji pojedincu omogućuju snalaženje u složenim i nesigurnim uvjetima. Budući da svjedočimo brzim društveno-ekonomskim promjenama, jasno je da postoji potreba za pripremom mladih ljudi za život i svijeta rada (Lovrenčić i Vrančić, 2012), a razvoj poduzetničke kompetencije svakako je jedan od načina na koji to možemo postići.

Prema Europskom referentnom okviru, poduzetničke kompetencije razvijaju se u dva područja. Prvo područje razvija opće karakteristike koje se odnose na inovativnost, samopouzdanje, kreativnost, komunikativnost, odlučnost, snalažljivost, odgovornost i sl. Navedene karakteristike prisutne su u svim područjima obrazovanja. Drugo područje razvija specifična znanja i vještine koje su vezane uz poduzetničku djelatnost. Navedeno područje omogućuje pojedincu da postane aktivni sudionik društva, a potencijalno i poduzetnik koji koristi poslovne prilike i razvija posao. Sadržaji drugog područja namijenjeni su višim razinama obrazovanja, ali mogu se primijeniti i u osnovnoj školi.

Kao način razvijanja poduzetničke kompetencije predlaže se aktivno učenje (Lovrenčić i Vrančić, 2012). Ono podrazumijeva različite aktivnosti zadane učenicima, odnosno sve osim njihovog pasivnog sjedenja i slušanja gradiva. Utvrđeno je kako je aktivno učenje najbolji način učenja, to jest kako osobe u najvećem postotku pamte ono što same govore i rade (VanWinkle, 2005; prema Čorić i Repač, 2012).

U Republici Hrvatskoj razvoj poduzetničke kompetencije određen je Nacionalnim okvirnim kurikulumom koji poduzetništvo ubraja u jednu od šest međupredmetnih tema, a ostvaruje se u tri područja: *Promišljaj poduzetnički, Djelej poduzetnički te Ekomska i finansijska pismenost*. Ciljevi učenja i podučavanja poduzetništva kao međupredmetne teme su razvijanje poduzetničkoga načina razmišljanja i djelovanja u svakodnevnome životu i radu, stjecanje radnih navika te razvoj osobina poduzetne osobe. Osobinama poduzetne osobe smatraju se odgovornost, samostalnost, marljivost, inicijativa, kreativnost, inovativnost, sposobnost donošenja odluka, samopouzdanje, odlučnost

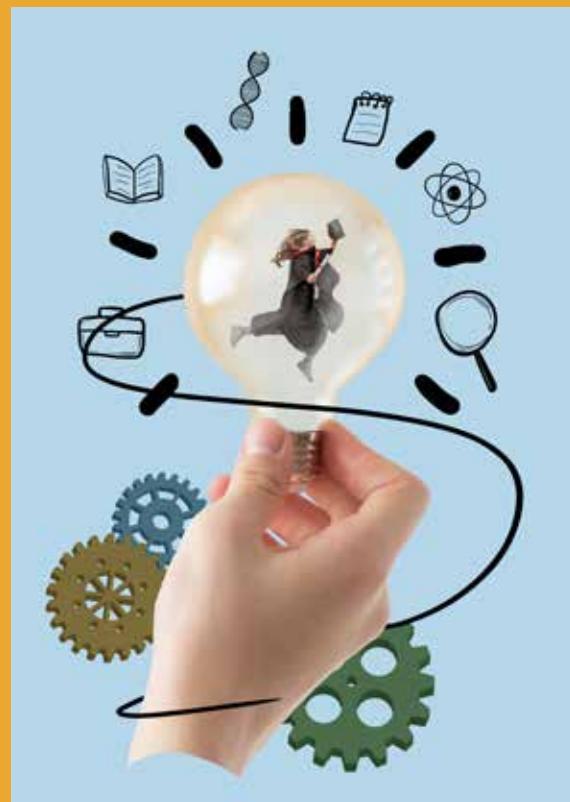
u djelovanju, spremnost na razuman rizik i upravljanje rizikom, mobilnost, fleksibilnost i sl. Pritom krajnji cilj nije isključivo razvoj vlastitog poslovanja, već i priprema za sudjelovanje u svijetu rada, neovisno o području djelovanja. Međutim, možemo zaključiti da su osobine čije se razvijanje potiče važne ne samo u svijetu rada, nego i u svim segmentima čovjekovog djelovanja.

Brojna istraživanja pokazuju da dobrobit i važnost poduzetničke kompetencije za razvoj pojedinca nije samo teorijska. Istraživanje Europske komisije pokazalo je da su osobe koje su prošle neki oblik poduzetničke edukacije poduzetnije i lakše se zaposle nakon školovanja, odnosno da poduzetnička edukacija pozitivno utječe na poduzetnički način razmišljanja, kao i na poduzetničke namjere mladih te njihovu zapošljivost, što znači njihovu aktivnu ulogu u društvu i gospodarstvu (European Commission, DG for Enterprise and Industry, 2012). Također, osobe s razvijenom poduzetničkom kompetencijom učinkovitije obrađuju, pohranjuju, dohvaćaju i upotrebljavaju informacije, što ih čini kompetentnijima u brojnim područjima (Sedlan König, 2012).

Iako je važnost poduzetničke kompetencije jasna i prepoznata, Nacionalni okvirni kurikulum ne osigurava usklađenost u načinima njenog poticanja kod učenika. U osnovnim školama u Hrvatskoj postoje velike razlike u sadržajima, ali i metodama podučavanja poduzetničke kompetencije (Posavec, 2012). One su većinom uklapljene u ciljeve nastavnih predmeta tehničke i likovne kulture te u izvannastavne aktivnosti. Stoga je važno osigurati što više literature i radnih materijala koje će učitelji i ostali odgojno-obrazovni djelatnici moći koristiti u radu s učenicima te im omogućiti razvoj tako važne kompetencije.

5. i 6. razred

PREDMETNE NASTAVE

DARoviti u fokusu

Naziv radionice	PREPOZNAJ HRVATSKI NOVAC
Cilj radionice	Naučiti i ponoviti kako izgleda hrvatski novac (novčanice i kovanice).
Ishodi učenja	Detaljno ponoviti što je novac, kojim se novcem služe građani RH, kako izgleda.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, frontalni oblik rada, rad u skupini, rad u paru.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min)	Pozdravljam učenike i najavljujem današnju temu sata: „Prepozna hrvatski novac“. Razgovaramo i ponavljamo. Što je novac? Kojim se novcem oni služe? Koliki im je džeparac? Na što najviše troše? - dijaloška metoda Na što najviše troše njihovi roditelji? Prepoznaju li novac? Kako su se naviknuli na uvođenje valute „euro“? Preračunavaju li još uvijek iznos eura u kune? - frontalni rad
2. SREDIŠNJI DIO (20 min)	Učenici se dijele u 4 skupine. Svaka skupina dobiva drugačiji zadatak i materijal. Jedna skupina dobiva ispisano novčanicu od 10 eura, izrezanu na 5 ili 6 dijelova, i ispisano i izrezano kovanicu od 50 centi; druga skupina dobiva novčanicu od 20 eura i kovanicu od 10 centi; treća skupina dobiva novčanicu od 50 eura i 20 centi; četvrta skupina dobiva novčanicu od 100 eura i kovanicu od 2 centa. Moguće je drugačije kombinirati novčanice i kovanice. Zadatak svake skupine jest ponovno složiti novčanice i kovanice te ih zalijepiti na bijeli čisti papir, a zatim zapisati koje su novčanice i kovanice dobili i što sve znaju o tom novcu (tko je prikazan na novčanicama i kovanicama itd.). Potrebno je što detaljnije objasniti novac drugim skupinama. Nakon izrade, svaka skupina izlaže svoj rad.
3. ZAKLJUČNI DIO (10 min) - rad u paru	Učenici u paru na svojim tabletima igraju kviz koji je učiteljica prethodno pripremila i podijelila s njima na platformi Kahoot. Igra se može provesti i u obliku nastavnog listića ako ne postoji mogućnost pristupa internetu ili tabletu. Pitanja za kviz nalaze se u Prilogu 1.
Evaluacija	Evaluacijski listić na kraju radionice.
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf Ribić, Damir; Pleša Puljić, Nikolina. <i>Osnove poduzetništva</i>. Zagreb: Školska knjiga, 2020.

Prilog 1.

1. **Što je novac?**

- a) roba kojom se kupuje,
- b) sredstvo plaćanja kojim kupujemo,
- c) zanimljivost kojom kupujemo.

2. **Hrvatska valuta je:**

- a) kuna,
- b) marka,
- c) euro.

3. **Prepoznačaj novčanicu od 10 eura i zaokruži je!**

4. **Spoji!**

20 centi

50 centi

10 centi

5. **Preračunaj i spoji iznos kuna s eurima!**

75,3 kn

50 eur

150,6 kn

20 eur

376,5 kn

10 eur

Evaluacijski upitnik

Radionica:
PREPOZNAJ HRVATSKI NOVAC

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što je novac?

Koja novčanica i kovanica ti se najviše sviđaju? Zašto?

Naziv radionice	UPRAVLJANJE VREMENOM
Cilj radionice	Potaknuti učenike na razmišljanje o važnosti upravljanja vremenom i osvijestiti koje aktivnosti mogu sami planirati.
Ishodi učenja	Nakon radionice učenici će moći: <ul style="list-style-type: none"> - kritički promišljati o učinkovitom rasporedu aktivnosti, - zaključiti o važnosti planiranja i organizacije vremena.
Metode i oblici rada	Individualni rad, rad u paru, metoda razgovora.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - metoda razgovora	Učenicima se najavljuje tema radionice: „Upravljanje vremenom“. Voditelj radionice potiče raspravu sljedećim pitanjima: <ul style="list-style-type: none"> - O čemu ovisi izgled vašeg dana, tj. što sve radite tijekom dana? - Za koje aktivnosti možete odlučivati koliko će trajati, a za koje ne možete? (Ako se učenici ne sjete sami, navesti ih na ideju da ne mogu sami utjecati na to koliko vremena provode u školi ili koliko im dugo traje trening.) - Odlučujete li sami kako ćete organizirati svoje slobodno vrijeme ili na neke stvari utječu vaši roditelji?
2. SREDIŠNJI DIO (20 min) - individualni rad - rad u paru	Svakom učeniku podijeli se radni listić (Prilog 1). Voditelj radionice učenicima objašnjava kako je njihov zadatak ispuniti tablicu na način da zapišu po satima kako izgleda njihov školski dan, od buđenja do odlaska na spavanje (npr. 7:00 h – buđenje, 7:15 – doručak...). Za navedeni zadatak učenici imaju 5 minuta. Nakon što izvrše navedeni zadatak, okreću radni listić na stranicu na kojoj se nalazi prazna tablica. Sada moraju ispuniti tablicu na način da zapišu po satima kako izgleda njihov dan vikendom, od buđenja do odlaska na spavanje. Za navedeni zadatak učenici imaju 5 minuta. Nakon što ispune obje tablice, učenici razvrstavaju aktivnosti koje su naveli u dvije skupine (podcrtaju ih ili zaokruže različitim bojama): <ol style="list-style-type: none"> 1. aktivnosti odmora i razbijanje, 2. radne aktivnosti (učenje, pospremanje...). Učenici nekoliko minuta u paru uspoređuju raspored aktivnosti. Učenici zajedno s voditeljem radionice komentiraju razliku u aktivnostima vikendom i radnim danima, broj aktivnosti po skupinama, mogu li / trebaju li nešto promijeniti kako bi bili učinkovitiji / postigli bolje rezultate / ostvarili neki svoj cilj.

3. ZAKLJUČNI DIO (15 min) - metoda razgovora	Na samom kraju radionice, učenici ispunjavanju evaluacijski upitnik.
Evaluacija	

Prijedlog literature za pripremu nastavnika

- Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole.
<https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf>
- Garmaz, V. (2023). Priručnik za mlade poduzetnike. Zagreb, Alfa.

Prilog 1. Nastavni listić

Moj dnevni raspored (pon - pet)

Moj dnevni raspored (vikend)

Evaluacijski upitnik

Radionica:
UPRAVLJANJE VREMENOM

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Usporedi vlastite aktivnosti tijekom dana s aktivnostima svojih roditelja (koje su vam aktivnosti slične, a koje različite).

Naziv radionice	UČENICI PODUZETNICI: INOVATIVNOST
Cilj radionice	Definirati inovativnost te kako je možemo upotrijebiti za rješavanje problema. Povećati inovativnost učenika rješavanjem svakodnevnih problema i izazova.
Ishodi učenja	Učenik: A.3.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja. A.3.2. Snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi.
Metode i oblici rada	Frontalni rad, individualni rad, grupni rad, rad u paru, metoda razgovora / rasprava, metoda usmenog izlaganja.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - frontalni rad - oluja ideja - metoda izlaganja	Nakon pozdrava i kratkog predstavljanja radionice, voditelj tehnikom „oluje ideja“ upita učenike što im prvo padne na pamet kada čuju riječ „INOVATIVNOST“. Njihove odgovore bilježi na ploču ili učenici sami upisuju svoje odgovore u aplikaciju (npr. Mentimeter). Nakon toga, voditelj održi kratko izlaganje o inovativnosti i daje primjere kako se inovativnošću žele rješiti neki problemi (npr. tehnologija, medicina i sl.).
2. SREDIŠNJI DIO (30 min) - rad u paru - grupni rad - metoda usmenog izlaganja	Voditelj dijeli učenike u parove i svakom paru daje jednu fotografiju na kojoj se nalazi proizvod koji je promijenio svijet (npr. žarulja, kompas, kotač, automobil, penicilin, telefon, olovka, PC, internet...). Zadatak učenika jest pogledati fotografiju i raspraviti o proizvodu na njoj. <ul style="list-style-type: none">- Kako je taj proizvod promijenio svijet?- Koji je „problem“ riješio?- Kako je izgledao život prije nastanka tog proizvoda?- Što se promjenilo nakon nastanka tog proizvoda? Nakon kratke rasprave o tome što su inovacije te kako su one promijenile svijet, voditelj učenike dijeli u grupe. Zadatak svake grupe je inovativnošću rješiti problem u svijetu. (To može biti, na primjer, NEMOGUĆNOST DA SVA DJECA NA SVIJETU IDU U ŠKOLU ili NEGATIVAN UTJECAJ VIDEOIGARA NA RAZVOJ DJECE). Voditelj uvodi učenike u zadatak, potiče ih da budu što maštovitiji i kreativniji te da se ne zamaraju time je li nešto trenutno izvedivo ili nije. Kad završe, svaka će grupa predstaviti svoja rješenja.
3. ZAKLJUČNI DIO (5 min) Frontalni rad Individualni rad	Voditelj sažima radionicu i ukratko ponavlja glavne stvari koje su naučili. Nakon toga dijeli učenicima evaluacijske lističe.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> • Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:
UČENICI PODUZETNICI: INOVATIVNOST

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Koja su, po tvom mišljenju, tri najinovativnija proizvoda s kojima si se susreo/susrela i zašto?

Naziv radionice	ŠTO JE PODUZETNIŠTVO? TKO JE PODUZETNIK?
Cilj radionice	Naučiti što je poduzetništvo i kto je poduzetnik te kakve vrste poduzetnika postoje.
Ishodi učenja	Objasniti pojmove: poduzetništvo, poduzetnik, poduzetnička ideja, osobine poduzetnika, tipovi poduzetnika, PIONIR – početnik, osnivač poduzeća, MAHER – Poduzetnik u fazi rasta poduzeća, STRATEG – poduzetnik u fazi diferencijacije (nastajanja poduzeća), angažiran, TRENER – poduzetnik u fazi zrelosti poduzeća.
Metode i oblici rada	Izravno poučavanje, poučavanje vođenim (heurističkim) razgovorom, rasprava, samostalno učenje, individualni oblik rada i rad u skupinama.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - dijaloška metoda - frontalni rad	Razrednik vodi heuristički razgovor s učenicima postavljajući pitanja. Što je za vas poduzetništvo? Tko je poduzetnik? Što je poduzetnička ideja? Imate li u svojoj blizini nekog poduzetnika? Čime se bavi? Što sve mora imati dobar poduzetnik? Kako prepoznajete poduzetnika? Treba li poduzetnik brinuti o ljudskim i materijalnim resursima? Zašto je za poduzetnika najvažnije ostvariti dobit? Nakon razgovora, razrednik upoznaje učenike s tipovima poduzetnika: pionir, maher, strateg i trener.
2. SREDIŠNJI DIO (25 min) - individualni oblik rada	Razrednik dijeli učenicima nastavne lističe u prilogu. Učenici rade individualno.
3. ZAKLJUČNI DIO (10 min) - rad u skupini	Znanje o poduzetništvu ponavlja se u obliku kviza. Razrednik dijeli učenike u 4 skupine. Svaka skupina dobiva jednu crvenu i jednu zelenu karticu. Razrednik zapisuje na ploču imena svake skupine. Čita tvrdnje koje mogu biti točne ili ne točne. Skupina čiji predstavnik prvi digne karticu osvaja 1 bod. Pobjeđuje skupina koja osvoji najviše bodova. Tvrđnje: Poduzetništvo je gospodarska aktivnost čiji cilj nije ostvariti dobit. NETOČNO Poduzetnička je ideja poslovna ideja poduzetnika koju želi ostvariti. TOČNO Poduzetnik je osoba koja ne želi raditi. NETOČNO Dobar poduzetnik mora biti angažiran, motiviran, željan uspjeha i ostvarenja dobiti. TOČNO Poduzetnik brine o ljudima koje je zaposlio i o materijalu koji koristi u radu. TOČNO Pionir je poduzetnik s puno godina iskustva. NETOČNO Maher je poduzetnik osnivač. NETOČNO Strateg je poduzetnik koji ima svoju strategiju i čije je poduzeće u fazi nastajanja. TOČNO Trener je poduzetnik koji može podučiti druge i ima puno iskustva u radu. TOČNO

Evaluacija	Pred sam kraj radionice, učenicima su podijeljeni listići s evaluacijskim upitnicima.
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none">Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdfRibić, Damir; Pleša Puljić, Nikolina. Osnove poduzetništva. Zagreb: Školska knjiga, 2020.

Prilog 1. Nastavni listić

1. Odgovori na pitanje!

Što je za tebe poduzetništvo?

2. Na slici pokušaj prepoznati poduzetnika. Zaokruži ga i obrazloži svoj odgovor.

3. SPOJI POJMOVE:

poduzetništvo

poslovna zamisao

poduzetnik

gospodarska aktivnost

poduzetnička ideja

vlasnik poduzeća

4. Zaokruži točan odgovor:

Pionir je:

- a) osnivač poduzeća,
- b) poduzetnik u fazi rasta poduzeća,
- c) poduzetnik u fazi nastajanja poduzeća koji je vrlo angažiran,
- d) poduzetnik u fazi zrelosti poduzeća.

Maher je:

- a) osnivač poduzeća,
- b) poduzetnik u fazi rasta poduzeća,
- c) poduzetnik u fazi nastajanja poduzeća koji je vrlo angažiran,
- d) poduzetnik u fazi zrelosti poduzeća.

Strateg je:

- a) osnivač poduzeća,
- b) poduzetnik u fazi rasta poduzeća,
- c) poduzetnik u fazi nastajanja poduzeća koji je vrlo angažiran,
- d) poduzetnik u fazi zrelosti poduzeća.

Trener je:

- a) osnivač poduzeća,
- b) poduzetnik u fazi rasta poduzeća,
- c) poduzetnik u fazi nastajanja poduzeća koji je vrlo angažiran,
- d) poduzetnik u fazi zrelosti poduzeća.

5. Dopuni rečenicu:

Da sam ja poduzetnik, moja bi poduzetnička ideja bila:

Evaluacijski upitnik

Radionica:

ŠTO JE PODUZETNIŠTVO? TKO JE PODUZETNIK?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Što je za tebe poduzetništvo?

Koje su, po tvom mišljenju, osnovne karakteristike poduzetnika?

Naziv radionice	KAKO PREPOZNATI PODUZETNIKA U SEBI?
Cilj radionice	Upoznati učenike s osobinama poduzetnika i potaknuti ih na uočavanje osobina koje oni sami posjeduju.
Ishodi učenja	Nakon radionice učenici će moći: <ul style="list-style-type: none"> - nabrojiti osobine poduzetnika, - dati primjer ponašanja osobe koja posjeduje određenu osobinu, - usporediti vlastite osobine s osobinama poduzetnika.
Metode i oblici rada	Frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupini, metoda razgovora, metoda igre, rad s tekstrom, metoda usmenog izlaganja.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - metoda razgovora - rad u paru	S pretpostavkom da su učenici prethodno sudjelovali na radionici „Što je poduzetništvo“, njihov je zadatak da u paru na papir zapišu osobine koje misle da imaju poduzetnici. Imaju 2 minute za izvršavanje zadatka, a nakon toga svaki par pročita ostatku razreda što su napisali. Ako je u razredu puno učenika ili ako primjetite da se osobine ponavljaju, nakon nekoliko pročitanih primjera možete reći učenicima da pročitaju one koje do tada nitko nije spomenuo. Nakon što učenici iznesu svoje ideje, prokomentirajte s njima zašto misle da poduzetnici imaju baš te osobine koje su naveli te poznaju li nekog poduzetnika. Pohvalite učenike za ideje koje su naveli i recite im da će se na današnjoj radionici pobliže upoznati s navedenim osobinama i sazнати koje još osobine posjeduju poduzetnici.
2. SREDIŠNJI DIO (20 min) - rad u paru - rad s tekstrom - metoda usmenog izlaganja	Svaki učenik dobiva listić na kojem se nalazi tekst koji opisuje jednu osobu (Prilog 1.). Učenici pročitaju tekst i u parovima imenuju osobine opisane osobe. Voditelj daje primjer: <i>U prvom tekstu piše da osoba ima pun stan različitih slika koje je izradila od predmeta koje pronalazi u prirodi ili u stanu: kamenčića, suhog cvijeća, drvenih štapića i sl. Kako biste imenovali osobinu koja je opisana u ovoj rečenici? Ako se učenici ne mogu sjetiti, dajte im još primjera i pomozite im da imenuju kreativnost.</i> Nakon što imenuju osobine, u parovima komentiraju koje od njih smatraju potrebnima kako bi osoba bila poduzetnik i zašto. Nakon što završe s radom u paru, učenici izlažu što su napisali, odnosno navode osobine koje su prepoznali te objašnjavaju svoje mišljenje o tome koje su osobine važne za poduzetništvo i zašto. Ako je potrebno, voditelj dopuni njihove odgovore. Učenici koji to žele navode koje od spomenutih osobina oni posjeduju. (Prilog 2. Primjerak za voditelje radionice – označene osobine u tekstu) Podijelite učenike u grupe od pet članova. Svakoj grupi podijelite jednaku količinu drvenih kockica. Cilj igre je izgraditi što viši toranj. Pobjeđuje grupa koja izgradi najviši toranj. Vrijeme za gradnju je 5 minuta.

3. ZAKLJUČNI DIO (15 min)	Pitanja za raspravu nakon vježbe: 1. Jeste li uspjeli obaviti zadatak? 2. Kako vam je bilo? 3. S kojim ste se problemima susreli? 4. Jeste li se lutili i poželjeli odustati? 5. Jeste li bili vođa, asistent, kreativac...? Neka predstavnik grupe koja je uspjela sagraditi najviši toranj objasni kako su u tome uspjeli, a predstavnik grupe koja nije pobijedila neka objasni zašto nisu. Voditelj sažima značajke potrebne za uspješno izvršenje zadatka i povezuje ih s ranije navedenim osobinama poduzetnika.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf Centar za edukaciju i savjetovanje Sunce (2020). Priručnik Vježbanje poduzetništva za nastavnike osnovne i srednje škole.

Prilog 1.

Antonija je učenica 6. razreda. Živi s roditeljima i starijom sestrom. Kada je sestra krenula u srednju školu, svaka je od njih dobila svoju sobu. Iako se Antonija voli družiti sa sestrom, veseli je što sada ima više mjesta za svoje stvari. Soba joj je puna različitih slika koje je izradila od predmeta koje pronalazi u prirodi ili u kući: kamenčića, suhog cvijeća, drvenih štapića i slično. Na ideju da započne izrađivati slike došla je jednog ljeta kada je na plaži pronašla lijepu školjkicu i neobične kamenčice. Kada je tek počela izrađivati slike, one su se brzo raspadale, tj. dijelovi su se brzo odlijepili. No, Antonija nije odustajala dok nije pronašla način kako da te slike postanu dugotrajna uspomena. Slike je najprije pokazala svojoj obitelji, a zatim i prijateljima. Prijatelji su je često molili da i njima izradi neku sliku. Na to je pristala tek kad je bila zadovoljna njihovom kvalitetom. Iako je željela razveseliti prijatelje i smatrala je da su slike lijepu, nije im željela pokloniti nešto što će se brzo uništiti.

Njezini prijatelji iz razreda vole raditi s njom u grupi jer smatraju da dobro surađuju, jednostavno se dogovaraju oko svega što im je potrebno i sigurni su da ih Antonija neće iznevjeriti i da će na vrijeme izvršiti ono što je dogovorili. Antonija također voli kada na nastavi rade u grupi. Smatra da često zajedno mogu doći do rješenja kojeg se sami ne bi sjetili te tako lakše i uspješnije rješe zadatak. Prilikom rada u grupi, Antonija je obično predstavnica. Prijatelji iz razreda kažu kako ona najbolje objasni i prikaže rezultate njihovog rada – točno, jasno i zanimljivo. Uvijek joj govore da ju je užitak slušati i da ne mogu vjerovati kako nikada nema tremu.

Antonija rado prihvata ulogu predstavnice grupe. Primjetila je da prilično brzo i lako zapamti sadržaj koji treba izložiti. Kada je prvi put dobila takav zadatak, imala je tremu i brinula se hoće li to dobro napraviti. No, kada je uspješno izvršila zadatak, sljedeći je put bilo lakše. Ako se još koji put pojavi trema, Antonija se samo prisjeti tog trenutka i kaže sama sebi „Možeš ti to!“ Zna da se trudi odraditi zadatak najbolje što može i to joj pomaže vjerovati da će biti uspješna.

Antonija voli provoditi vrijeme sa svojim bratićem koji je sada krenuo u 2. razred osnovne škole. Dirnulo ju je kada joj je rekao da mu je najdraže kada mu ona pomaže u pisanju domaće zadaće. Ostali članovi obitelji stalno ga požuruju i daju mu odgovore, dok mu Antonija daje dovoljno vremena da razmisli i pričeka dok se sam ne sjeti rješenja. Najčešće prvo napišu domaću zadaću, a zatim se igraju. Antoniji je tako draže jer je opuštenija i ne mora razmišljati o tome kako ih kasnije čekaju zadaci. No, primjetila je da je nekada bratić veseliji kada se prvo malo poigraju pa je kasnije uspješniji u rješavanju zadataka. Zato joj nije problem prilagoditi se njemu.

Kada se druži s bratićem, rado se prisjeti svojih početaka u školi. Sjeća se kako je od prvog razreda mogla sama slagati školsku torbu, pisati domaće zadaće i učiti. Roditelji su samo na kraju dana provjerili je li sve točno rješila i pomogli joj ako nešto nije znala. A tako je i danas – nitko je ne treba tjerati na učenje ili pisanje domaće zadaće. Također, dobro se snalazi kada je sama kod kuće. Zna podgrijati ručak koji je mama pripremila, a nakon jela uvijek opere suđe.

U društvu svojih prijatelja, najčešće je Antonija ta koja organizira rođendanska iznenađenja za druge. Za svakog prijatelja iz razreda predložit će izradu čestitke ili dogоворити да ga/je iznenade pjesmom kad uđe u učioniku. Uz to što je jako pažljiva prema prijateljima, Antonija se obožava družiti s njima. Uvijek ima neku temu za razgovor i voljela bi kada bi odmor trajao barem malo duže. Osim s prijateljima iz razreda, Antoniji nikad ne nedostaje tema za razgovor s vršnjacima koje tek upozna.

Prilog 2. Primjerak za voditelje radionice

Antonija je učenica 6. razreda. Živi s roditeljima i starijom sestrom. Kada je sestra krenula u srednju školu, svaka je od njih dobila svoju sobu. Iako se Antonija voli družiti sa sestrom, veseli je što sada ima više mjesta za svoje stvari. Soba joj je puna različitih slika koje je izradila od predmeta koje pronalazi u prirodi ili u kući: kamenčića, suhog cvijeća, drvenih štapića i slično.¹ Na ideju da započne izrađivati slike došla je jednog ljeta kada je na plaži pronašla lijepu školjkicu i neobične kamenčiće. Kada je tek počela izrađivati slike, one su se brzo raspadale, tj. dijelovi su se brzo odlijepili. No, Antonija nije odustajala dok nije pronašla način kako da te slike postanu dugotrajna uspomena.² Slike je najprije pokazala svojoj obitelji, a zatim i prijateljima. Prijatelji su je često molili da i njima izradi neku sliku. Na to je pristala tek kad je bila zadovoljna njihovom kvalitetom. Iako je željela razveseliti prijatelje i smatrala je da su slike lijepu, nije im željela pokloniti nešto što će se brzo uništiti.³

Njezini prijatelji iz razreda vole raditi s njom u grupi jer smatraju da dobro surađuju, jednostavno se dogovaraju oko svega što im je potrebno i sigurni su da ih Antonija neće iznevjeriti i da će na vrijeme izvršiti ono što su dogovorili⁴. Antonija također voli kada na nastavi rade u grupi. Smatra da često zajedno mogu doći do rješenja

kojeg se sami ne bi sjetili te tako lakše i uspješnije rješe zadatak.⁵ Prilikom rada u grupi, Antonija je obično predstavnica. Prijatelji iz razreda kažu kako ona najbolje objasni i prikaže rezultate njihovog rada – točno, jasno i zanimljivo. Uvijek joj govore da ju je užitak slušati i da ne mogu vjerovati kako nikada nema tremu.⁶ Antonija rado prihvata ulogu predstavnice grupe. Primjetila je da prilično brzo i lako zapamti sadržaj koji treba izložiti. Kada je prvi put dobila takav zadatak, imala je tremu i brinula se hoće li to dobro napraviti. No, kada uspješno izvršila zadatak, sljedeći je put bilo lakše. Ako se još koji put pojavi trema, Antonija se samo prisjeti tog trenutka i kaže sama sebi „Možeš ti to!“ Zna da se trudi odraditi zadatak najbolje što može i to joj pomaže vjerovati da će biti uspješna.⁷

1 – kreativnost

2 – upornost

3 – samokritičnost

4 – odgovornost

5 – kooperativnost / spremnost na timski rad

6 – prezentacijske vještine

7 – samouvjerenost

8 – strpljivost

9 – fleksibilnost

10 – samostalnost

11 – inicijativa

12 – komunikativnost

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO PREPOZNATI PODUZETNIKA U SEBI?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Koje bi osobine poduzetnika rado imao/la?

Naziv radionice	KAKO OSMISLITI PODUZETNIČKU IDEJU?
Cilj radionice	Upoznati učenike s obilježjima poduzetničke ideje i potaknuti ih na njezino osmišljavanje.
Ishodi učenja	Nakon radionice učenici će moći: <ul style="list-style-type: none"> - definirati pojам inovacije, - objasniti važnost inovativnosti u osmišljavanju poduzetničke ideje, - primijeniti obilježja poduzetničke ideje u njezinom osmišljavanju.
Metode i oblici rada	Metoda igre, vođeni razgovor, rasprava, rad u skupini, dijaloška metoda.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - metoda igre - vođeni razgovor	<p>Učenicima se najavljuje igra „vješala“.</p> <p>Voditelj na ploču crta polja za prvi pojам koji će učenici pogadati, a to je „poduzetnička ideja“. Nakon što učenici otkriju traženi pojам, s njima se kratko porazgovara o tome što oni misle što je poduzetnička ideja.</p> <p>Nakon toga slijedi pogadanje sljedećeg pojma, a to je „inovacija“. Nakon što učenici otkriju traženi pojam, postave im se sljedeća pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Što je inovacija? - Mogu li navesti primjer inovacije? - Što misle kako su poduzetnička ideja i inovacija povezane? - Osim inovativnosti, neka navedu još neka obilježja za koja smatraju da ih poduzetnička ideja treba imati. <p>Voditelj po potrebi nadopunjuje ideje učenika.</p> <p>Voditelj sažima odgovore učenika i naglašava da bi poduzetnička ideja trebala biti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inovativna – ili potpuno novi proizvod/usluga ili prilagodba već postojećeg proizvoda/usluge, - važna većem broju ljudi – važno je da je određeni proizvod potreban ljudima kako bi željeli potrošiti novac, tj. platiti proizvod/uslugu.
2. SREDIŠNJI DIO (30 min) - rad u skupini - rasprava	<p>Učenicima se prikazuje sljedeći videozapis:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=clsA1s9SwEU</p> <p>*Napomena: videozapis je na engleskom jeziku, ali postoji mogućnost odabira titlova na hrvatskom jeziku.</p> <p>Nakon što učenici pogledaju videozapis, ukratko prepričaju i sažimaju ono što su vidjeli.</p> <p>Učenici se zatim podijele u skupine od 4 člana (može i više ako je u razredu veći broj učenika). Svakoj skupini potreban je papir i pribor za pisanje.</p> <p>Prvi je zadatak svake skupine zapisati nekoliko problema s kojima se susreću, nešto što ih frustrira. Za navedeni zadatak učenici imaju 5 minuta.</p> <p>Po isteku vremena, svaka grupa predaje svoj papir drugoj grupi. Sljedeći je zadatak osmisliti rješenja za probleme koje su preuzele od druge grupe. Za navedeni zadatak učenici imaju 10 minuta.</p>

2. SREDIŠNJI DIO (30 min)	<p>Po isteku vremena, svaka grupa (ili samo nekoliko grupa, ovisi o njihovom broju) predstavlja probleme koje su dobili i navodi svoja rješenja. Ostatak razreda ukratko komentira inovativnost i važnost pojedinih rješenja.</p> <p>Učenicima se zadaje zadatak za sljedeći susret:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razmisliti i zapisati postoji li problem u njihovoj lokalnoj zajednici koji danas nisu spomenuli, - porazgovarati s članovima svoje obitelji i zapisati s kojim se problemima u lokalnoj zajednici oni susreću.
3. ZAKLJUČNI DIO (5 min)	Pred sam kraj radionice, učenici ispunjavaju listić s evaluacijskim upitnicima.
Evaluacija	<p>Prijedlog literature za pripremu nastavnika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf • Priručnik: Osmislite i provjerite svoju poduzetničku ideju. https://www.hup.hr/EasyEdit/UserFiles/Osijek/Publikacija_Osmislite%20svoju%20ideju.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO OSMISLITI PODUZETNIČKU IDEJU?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Koje bi osobine poduzetnika rado imao/la?

Naziv radionice	PODUZETNIČKA IDEJA
Cilj radionice	Prepoznati svoj poduzetnički potencijal. Osmisliti nekoliko poduzetničkih ideja.
Ishodi učenja	pod A.3.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja karijere (profesionalno usmjeravanje), pod B.3.3. Prepoznaje važnost odgovornog poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, vođeni razgovor, usmeno izlaganje.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - dijaloška metoda - vođeni razgovor	Razgovor s učenicima o tome što je to ideja. Ideja je misao, zamisao o nečemu. Razgovor s učenicima o tome što je to poduzetnička ideja. <i>Poduzetnička je ideja opis osnovnih radnji budućeg poslovnog potvata. Ona je početak svakog poduzetničkog potvata.</i>
2. SREDIŠNJI DIO (25 min) - dijaloška metoda - vođeni razgovor - usmeno izlaganje	Poslovna je ideja prvi korak prema ostvarenju poduzetničkih snova. Učenici odgovaraju na nekoliko ključnih pitanja: 1. Što ja mogu proizvesti? Koju uslugu ja mogu ponuditi? Koji je proizvod održiv na tržištu? Kakva je trenutna tržišna potražnja? 2. Tko će biti moji kupci? Tko će biti korisnici mojih usluga? 3. Kako ću prezentirati svoj proizvod? Gdje ću prodavati svoj proizvod? Koliki bi bili troškovi mog potvata?
3. ZAKLJUČNI DIO (10 min) - dijaloška metoda - usmeno izlaganje	Učenici obrazlažu svoje poduzetničke ideje vođeni prethodnim pitanjima.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> • Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf • Publikacija_Osmislite svoju ideju.pdf (hup.hr) • Priručnik - Katalog poduzetničkih ideja (unipu.hr)

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO OSMISLITI PODUZETNIČKU IDEJU?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

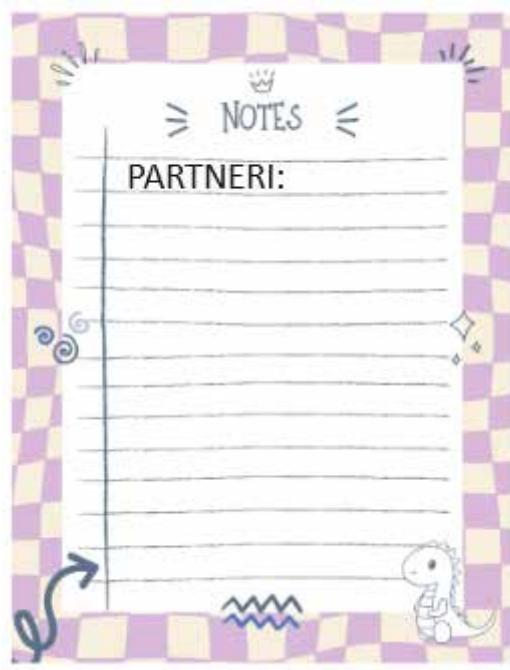
Što ti se najviše svidjelo na radionici?

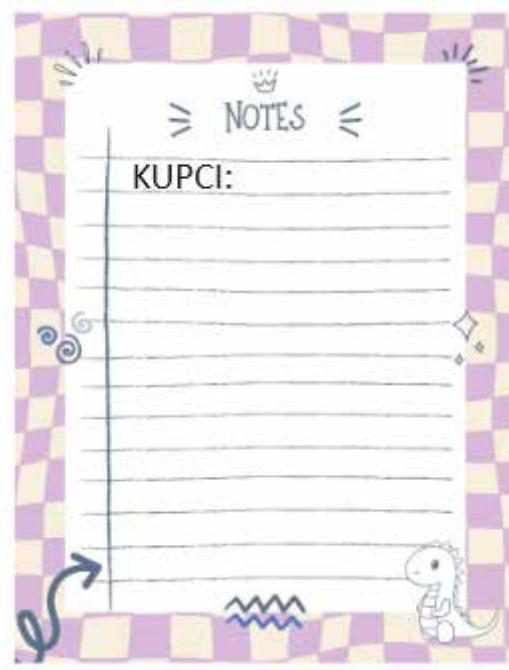
Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Misliš li da bi se mogao okušati u ostvarivanju svoje poduzetničke ideje?

Naziv radionice	POSLOVNO PLANIRANJE
Cilj radionice	Prepoznati svoj poduzetnički potencijal. Planirati svoj poslovni model.
Ishodi učenja	pod A.3.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja karijere (profesionalno usmjeravanje), pod B.3.1. Razvija poduzetničku ideju od koncepta do realizacije, pod B.3.3. Prepoznaje važnost odgovornoga poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, vođeni razgovor, rad u paru, usmeno izlaganje.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (5 min) - dijaloška metoda - vođeni razgovor	*Sat je zamišljen kao nastavak na sat Poduzetnička ideja. Razgovor s učenicima o poduzetništvu. Potaknuti učenike da razmisle o tome kako bi od svoje poduzetničke ideje izradili poslovni model.
2. SREDIŠNJI DIO (25 min) - dijaloška metoda - vođeni razgovor - rad u paru	Učenici se podijele u parove na način da zajedno rade oni učenici koji su prethodni sat imali sličnu ili istu poduzetničku ideju. Ako učenici nisu imali sličnih poduzetničkih ideja, moguće je raditi i samostalno. Učenicima je podijeljen radni listić koji trebaju ispuniti (Prilog 1.).
3. ZAKLJUČNI DIO (10 min) - dijaloška metoda - usmeno izlaganje	Učenici obrazlažu svoj poslovni model pomoću radnog listića.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Prilog 1.

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO OSMISLITI PODUZETNIČKU IDEJU?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Najteže mi je bilo:

- a) osmisliti poduzetničku ideju,
- b) izraditi koncept poduzetničke ideje,
- c) razraditi realizaciju poduzetničke ideje.

Naziv radionice	KAKO OD PREDMETA KOJI SU OKO NAS STVORITI NOVE?
Cilj radionice	Povećati inovativnost učenika s ciljem njezinog korištenja za osmišljavanje proizvoda od predmeta oko nas.
Ishodi učenja	pod A.2.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja (razumije različite mogućnosti korištenja resursa, istražuje i raspravlja o različitim mogućnostima korištenja resursa), pod A.2.3. Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnoga usmjeravanja.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, „oluja mozgova“, metoda predstavljanja, frontalni rad, rad u skupini, praktični rad.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - dijaloška metoda - frontalni rad	Pozdravljam učenike te najavljujem temu današnje radionice. Na početku današnje radionice ponovit ćemo osnove poduzetništva o kojima smo govorili na jednoj od prethodnih radionica. Prikazat ću vam nekoliko riječi na ekranu, a zatim ćete mi pokušati objasniti što je poduzetništvo i što nam je sve potrebno da bismo i sami bili poduzetni. RIJEČI: ideja, znanje, inovacija, stvaralaštvo, kapital, rizik, dobit. Učenici govore da je poduzetništvo djelatnost kojom se može baviti svatko tko ima ideju, tko je inovativan, tko posjeduje znanje i vještine da bi mogao nešto stvoriti. Kapital je potreban da bi osoba pokrenula posao. Rizik je uvijek prisutan zato što ne možemo znati hoće li proizvod ili posao u koji krećemo biti isplativ, tj. hoćemo li ostvariti dobit. <i>Danas ćemo govoriti o inovativnosti i kako je možemo upotrijebiti za osmišljavanje i razvoj novih proizvoda. Ako se osvrnemo oko sebe, pronaći ćemo mnogo predmeta koji više nisu funkcionalni i zanimljivi, ali se od njih mogu napraviti novi proizvodi.</i>
2. SREDIŠNJI DIO (25 min) - frontalni rad - rad u skupini - „oluja mozgova“	<i>Na dvije klupe u učionici nalaze se sljedeći predmeti: prazne limenke hrane, prazne staklenke, istrošene traperice, kudeljna špaga, razni gumbi s odbačene odjeće, igle i konci, ziherice, vruće ljepilo i ljepilo za tekstil, tkanine različitih materijala koji su namijenjeni za otpad (mogu se koristiti i drugi predmeti, ovisno o tome što se prikupi).</i> <i>Učenici će raditi u skupinama od četvero članova, izabrati neke od ponuđenih predmeta, na papiru A3 formata razviti ideju novog proizvoda napravljenog od ponuđenih predmeta i odrediti koju će funkciju imati (uporabnu, dekorativnu, ...).</i> Slijedi radionički dio u kojem učenici rade u skupinama i osmišljavaju svoj proizvod. Metoda rada je „oluja mozgova“, učenici iznose svoje ideje i zajedno izabiru rješenje. Na papiru A3 formata rade skicu novog proizvoda i ukratko opisuju tijek izrade. Za to vrijeme učitelj / voditelj radionice obilazi skupine, prati rad i prema potrebi savjetuje učenike.

3. ZAKLJUČNI DIO (10 min)	Nakon 25 minuta, učenici predstavljaju svoj proizvod ostalima: koje su materijale izabrali, kako će izraditi novi proizvod, čemu će služiti. - dijaloška metoda - predstavljanje
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none">Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:

KAKO OD PREDMETA KOJI SU OKO NAS STVORITI NOVE?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Kako ste se u grupi dogovorili oko ideje koju ćete razvijati?

Što ti se najviše sviđa kod novog proizvoda?

Naziv radionice	SURADNJOM DO BOLJIH REZULTATA
Cilj radionice	Potaknuti učenike na razmišljanje o važnosti suradnje s drugima.
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - identificirati prednosti rada s drugima, - uočiti svoje ponašanje u radu s drugima, - usporediti svoje ponašanje s ponašanjem drugih u zajedničkom radu.
Metode i oblici rada	Metoda pitanja i odgovora, rad u grupi, rasprava, izlaganje, rad u grupama, plenarni rad, samostalno izlaganje.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (2 min) - izlaganje	<p>Potrebni materijali:</p> <ul style="list-style-type: none"> • što više odbačenih predmeta: krpe, komadići vune, izresci papira, puceta, čepovi, komadići drva, slike iz časopisa (možete učenicima reći da donesu takve predmete ako ih imaju), • ljepilo ili selotejp. <p>Započnite vježbu objašnjavajući kako poduzetnički pothvat uvijek zahtijeva zajednički rad više ljudi te kako je poduzetnik uvijek primoran surađivati s drugima bez obzira na to kojim se poslom bavi.</p> <p>Cilj današnje vježbe jest sagledati kako se ponašamo kada smo primorani surađivati.</p>
2. SREDIŠNJI DIO (30 min) - rad u grupi - rasprava	<p>Učenike podijelite u male grupe (po 5 ili 6 učenika) i dajte im zadatak da od prikupljenih materijala naprave prikaz svoje grupe: umjetničko djelo, dizajnirani proizvod ili instalaciju koja na neki način oslikava ponešto o svakom članu grupe. Njihov uradak ne mora biti funkcionalan, ali mora biti skladan i ugodan oku. On mora izgledati ljepše kao cjelina nego kao niz pojedinačnih dijelova. Dajte im petnaestak minuta da oblikuju proizvod.</p> <p>Nakon što oblikuju proizvod, neka izaberu predstavnika koji će ga predstaviti ostalima i objasniti kako ih predstavlja kao grupu.</p> <p>Nakon toga pokrenuti raspravu, moguća pitanja:</p> <p>Kako im je bilo raditi zajedno?</p> <p>Kako su se osjećali?</p> <p>Je li netko preuzeo vodstvo?</p> <p>Kako su se dogovorili što će napraviti?</p> <p>Jesu li svi bili suglasni s idejom?</p> <p>Kako su uvjerili one koji nisu?</p>
3. ZAKLJUČNI DIO (8 min) - pitanja i odgovori	Tražiti od svakog učenika da kaže što je danas naučio o sebi i je li ga nešto iznenadilo.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> • Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:
SURADNJOM DO BOLJIH REZULTATA

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Što ti se najviše svidjelo u zajedničkom radu s drugima? Opiši.

Što ti se nije svidjelo u zajedničkom radu s drugima? Opiši.

Naziv radionice	KAKO UNAPRIJEDITI LOKALNU ZAJEDNICU
Cilj radionice	Istražiti probleme u lokalnoj zajednici i osmisliti moguće načine njihova rješavanja.
Ishodi učenja	Nakon radionice učenici će moći: - navesti probleme uočene u lokalnoj zajednici, - kritički analizirati rješenja problema prema obilježjima poduzetničke ideje.
Metode i oblici rada	Metoda izlaganja, rasprava, rad u skupini.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - metoda izlaganja	Učenici predstavljaju rezultate svog zadatka s prošlog susreta (probleme u lokalnoj zajednici koji muče njih i članove njihove obitelji).
2. SREDIŠNJI DIO (20 - 25 min) - rad u skupini	Nakon što svi učenici predstave svoje probleme, voditelj radionice dijeli ih u skupine od 4 člana (ili više ako je u razredu veći broj učenika). Način podjele u skupine je po izboru voditelja. Ako je moguće, preporuka je grupirati učenike po sličnosti problema koje su naveli. Zadatak svake grupe jest osmisliti rješenja problema koje su naveli (odabrati probleme koji su im zajednički ili po jedan problem svakog učenika). Pritom odgovaraju na sljedeća pitanja: <ul style="list-style-type: none"> - Koji ćete proizvod/uslugu proizvoditi, odnosno pružati? - Tko će biti vaši kupci/korisnici? - Na koji ćete način i gdje prodavati/pružati svoj proizvod/uslugu? - Koje će potrebe vaš proizvod/usluga zadovoljiti kod kupaca/korisnika?
3. ZAKLJUČNI DIO (10 - 15 min) - rasprava	Nakon rada u skupini, predstavnici predstavljaju rezultate ostalim učenicima. Kritički promišljaju o njima (inovativnost ideje i potencijalna spremnost ljudi na plaćanje određene ideje). Pred sam kraj radionice, učenici ispunjavaju listić s evaluacijskim upitnicima.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> • Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf • Priručnik: <i>Osmislite i provjerite svoju poduzetničku ideju.</i> https://www.hup.hr/EasyEdit/UserFiles/Osijek/Publikacija_Osmislite%20svoju%20ideju.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO UNAPRIJEDITI LOKALNU ZAJEDNICU

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Navedi što je važno, odnosno kakvi trebaju biti proizvodi/usluge da bi se uspješno prodavalii.

Naziv radionice	KAKO JA MOGU DOPRINIJETI ZAJEDNICI? Volontiranje – mjesto susreta škole i lokalne zajednice
Cilj radionice	Potaknuti i inspirirati učenike na uključivanje u volonterske aktivnosti u lokalnoj zajednici i preuzimanje uloge graditelja odgovornih, aktivnih i humanih zajednica.
Ishodi učenja	Učenik: pod A.3.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja, pod A.3.2. Snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja karijere.
Metode i oblici rada	Frontalni rad, grupni rad, individualni rad, metoda razgovora, metoda igre, metoda izlaganja.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (15 min)	<p>Nakon pozdrava i kratkog predstavljanja radionice, voditelj prostoriju dijeli na tri jednaka dijela s natpisima: DA, NE i MOŽDA, a zatim zamoli učenike da ustanu i objasni im pravila aktivnosti: iznijet će se nekoliko stavova, a zadatak učenika jest taj da se rasporede po prostoriji ovisno o tome slažu li se s određenim stavom ili ne, ili su pak neodlučni.</p> <p>1. STAV: <i>Ja sam jednom negdje čuo da je volontiranje samo besplatan rad.</i></p> <p>2. STAV: <i>Radije bih volontirao/la u PlayStationu nego u lokalnoj zajednici!</i></p> <p>3. STAV: <i>Mladih volontera je malo jer im se ne da volontirati.</i></p> <p><i>Nakon izgovorenog stava i nakon što se učenici podijele po prostoriji, upitamo ih nasumično za razlog njihova odabira (za svaki stav po jednog učenika). Nakon rasprave, voditelj s učenicima razgovara o volontiranju s obzirom na pojedini izrečeni stav.</i></p>
2. SREDIŠNJI DIO (25 min)	<p>Nakon razgovora o volontiranju i o tome što ono podrazumijeva, a što ne, voditelj učenike dijeli u grupe te im zadaje problemski zadatak. Problemski zadatak sačinjen je od prikaza problema u lokalnoj zajednici koji se može „rješiti“ volonterskom akcijom. Svaka grupa dobiva problemski zadatak (ispisan na papiru), s priloženim natuknicama radi jasnijeg rješavanja. Za rješavanje zadatka imaju 12 minuta.</p> <p>Mogući primjeri:</p> <p>Primjer 1: U našoj lokalnoj sredini ima dosta starijeg stanovništva koji nemaju puno načina kvalitetnog iskorištavanja slobodnog vremena i druženja. Osjećaju se usamljeno i odvojeno od svijeta koji sve više komunicira i razvija se na internetu. Kako možemo pomoći djedovima i bakama u našoj zajednici? Osmislite volontersku akciju.</p>

2. SREDIŠNJI DIO (25 min)	<p>Primjer 2: U našoj lokalnoj sredini dosta je gladnih divljih životinja zimi pa ulaze u dvorišta i domove. Neke su ozlijedene i promrzle, a neke izgubljene i gladne lutaju selima. Kako možemo pomoći divljim životinjama u našoj zajednici? Osmislite volontersku akciju.</p> <p>Primjer 3: U našoj lokalnoj sredini dosta je raznih vrsta otpada koji se ne reciklira i stoga nastaje puno smeća. Kako možemo pomoći lokalnoj zajednici da se bori s ovim problemom? Osmislite volontersku akciju.</p> <p>Po završetku grupnog rada, svaka grupa izlaže rješenje svog problemskog zadatka te svi zajedno kratko komentiraju problemsku situaciju. Voditelj prema potrebi daje konstruktivan komentar i postavlja potpitanja ako neke od postavljenih točaka nisu spomenute.</p>
3. ZAKLJUČNI DIO (5 min)	<p>Voditelj zahvaljuje učenicima na suradnji i sudjelovanju. Voditelj ispituje učenike o dojmovima nakon provedenih aktivnosti i razmišljanjima o volontiranju s obzirom na misli i stavove prije same radionice.</p> <p>Nakon toga im podijeli evaluacijske lističe.</p>
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO JA MOGU DOPRINIJETI ZAJEDNICI?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Kakvo je tvoje mišljenje o volontiranju? Obrazloži.

Naziv radionice	FINANCIJSKA PISMENOST – NOVAC
Cilj radionice	Upoznati djecu s time kako se rukuje novcem na temelju prodaje.
Ishodi učenja	pod A.2.3. Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnoga usmjeravanja, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, frontalni oblik rada, rad u skupini.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (15 min)	<p>Pozdravljam učenike, pripremamo materijal i najavljujem temu današnje radionice: „Finansijska pismenost – novac“.</p> <p>- dijaloška metoda - frontalni rad</p> <p>Na prethodnom satu razrednika razgovarali smo o tome kako će učenici kod kuće zajedno sa svojim roditeljima ispeći nekoliko vrsta kolača te ih na ovaj sat razrednika donijeti u školu i postaviti štand u predvorju s prikazanim cijenama za svaki kolač. Svi zajedno razgovaramo o sljedećem: Što je novac? Što je zarada? Od čega sve možemo zaraditi? Zašto ljudi zarađuju? Zašto je bitan novac? Čemu novac služi? Zašto su oni danas ispekli kolače za prodaju? Što misle tko će kupiti njihove proizvode? Kako danas zarađuju slastičarnice? Trebaju li proizvodi biti dobre kvalitete? Zašto? Što je blagajna? Treba li biti oprezan kod rukovanja novcem? Zašto?</p>
2. SREDIŠNJI DIO (15 min)	<p>Slijedi radionički dio u kojem učenici rade u skupinama. Svaka skupina postavlja svoj štand u hodniku škole s kolačima koje su učenici donijeli u školu te ističu cijene proizvoda i zadužuju po jednog blagajnika kod svakog štanda koji će biti glavna i odgovorna osoba za prodaju te koji će stavljati novac u blagajnu. Učenici ostaju oko štanda prodavati kolače za vrijeme odmora ostalim učenicima i učiteljima tijekom cijelog dana. Nekoliko učenika ostaje prodavati i za vrijeme sata, ali se ti učenici izmjenjuju.</p>
3. ZAKLJUČNI DIO (15 min)	<p>Slijedi razgovor o današnjem satu, o zaradi, o načinu rada i o tome tko im je pomogao peći kolače ili su ih sami radili. Važno je da shvate kako je potrebno uložiti puno truda u nešto da bi se stekla dobra zarada. Sav novac koji će prikupiti pomoći će im u financiranju izvanučioničke nastave, maturalnog putovanja itd.</p>
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf Ribić, Damir; Pleša Puljić, Nikolina. <i>Osnove poduzetništva</i>. Zagreb: Školska knjiga, 2020.

Evaluacijski upitnik

Radionica:
FINANCIJSKA PISMENOST – NOVAC

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Jesi li sam pekao/pekla kolače? Tko ti je pomogao ispeći kolače i složiti ih na tanjur?

Što misliš koliko će prodaja kolača umanjiti cijenu tvog putovanja/izleta?

7. i 8. razred

PREDMETNE NASTAVE

DARouiti
u fokusu

Naziv radionice	UVOD U PODUZETNIŠTVO
Cilj radionice	Povećati znanje učenika o tome što je poduzetništvo i tko su poduzetnici.
Ishodi učenja	pod A.2.3. Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnoga usmjeravanja, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, istraživačka metoda, metoda kreativnog pisanja, frontalni rad, rad u skupini.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (5 min) - dijaloška metoda - frontalni rad	Pozdravljam učenike te najavljujem temu današnje radionice. Učenici su podijeljeni u 3 – 4 skupine. Danas ćemo se upoznati s pojmom poduzetništvo i zajedno otkriti u kojim se područjima poduzetništvo javlja te koje osobine svaki poduzetnik treba imati. Za današnju radionicu pozvali smo lokalnog poduzetnika koji će vam ispričati priču o svom poslovnom putu. Zadatak za učenike jest pažljivo slušati, a tijekom izlaganja gosta predavača (u trajanju do 10 minuta) slobodni su postavljati pitanja.
2. SREDIŠNJI DIO (15 min) - rad u skupini - metoda kreativnog pisanja	Slijedi gost predavač koji se predstavlja učenicima i govori im čime se bavi, kako se počeo time baviti, koje su moguće prepreke tijekom ostvarivanja poslovnoga plana, ... Nakon održanog uvodnog govora gosta predavača, učenici postavljaju dodatna pitanja ako ih nešto zanima. Slijedi radionički dio u kojem učenici rade u skupinama i odgovaraju na pitanja s listića koji se nalazi na njihovom stolu. <i>Pred vama se nalaze listići s pitanjima na koja odgovarate zajedno u skupini.</i> <i>1. pitanje: Što je po vašem mišljenju bilo presudno za uspjeh poduzetničke ideje o kojoj smo slušali?</i>
3. ZAKLJUČNI DIO (10 min) - dijaloška metoda	Nakon rada u skupini, predstavnici izlažu rezultate ostalim učenicima. Svi zajedno uspoređuju dobivene rezultate i kritički promišljaju o njima.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf Ribić, Damir; Pleša Puljić, Nikolina. <i>Osnove poduzetništva</i>. Zagreb: Školska knjiga, 2020.

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO JA MOGU DOPRINIJETI ZAJEDNICI?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Što ti se najviše svidjelo u priči koju si čuo/čula od poduzetnika?

Naziv radionice	KAKO PREPOZNATI PODUZETNIKA U SEBI?
Cilj radionice	Upoznati se s pojmom poduzetništva. Prepoznati poduzetnika u sebi. Prepoznati svoj poduzetnički potencijal. Istražiti osobine koje dobar poduzetnik posjeduje.
Ishodi učenja	pod A.2.3. Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnoga usmjeravanja, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja karijere (profesionalno usmjeravanje).
Metode i oblici rada	Izravno poučavanje, usmeno izlaganje, vođeni razgovor, anketa.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - izravno poučavanje - usmeno izlaganje - vođeni razgovor	Upoznati učenike s pojmom poduzetništva, pokušati potaknuti učenike da svojim riječima opišu što je to poduzetništvo. <i>(Poduzetništvo je svaka gospodarska aktivnost osobe ili skupine ljudi koja, koristeći se nekom idejom, ulažeći kapital u njezinu provedbu i preuzimajući rizik, stvara proizvod ili uslugu od čije prodaje očekuje dobit.)</i>
2. SREDIŠNJI DIO (30 min) - usmeno izlaganje - vođeni razgovor - anketa	Učenicima se podijeli anketni listić koji se nalazi u prilogu. Navedene su neke od glavnih osobina dobrog poduzetnika. U kojoj mjeri smatrate da posjedujete navedene osobine? Učenici ispunjavaju anketni listić. Učenici obrazlažu svoje odgovore, na temelju navedenih osobina prepoznaju poduzetnika u sebi, uočavaju svoj poduzetnički potencijal, donose zaključak o tome koje osobine dobar poduzetnik mora imati, navode dodatne ideje o osobinama za koje smatraju kako bi bilo poželjno da ih poduzetnik posjeduje.
3. ZAKLJUČNI DIO (5 min) - usmeno izlaganje	Učenici donose zaključak o vlastitom poduzetničkom potencijalu.
Evaluacija	
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Prilog 1.

	U potpunosti se slažem	Djelomično se slažem	Ne slažem se
Kreativnost	☐	☐	☐
Usmjerenost prema cilju	☐	☐	☐
Preuzimanje rizika	☐	☐	☐
Strast	☐	☐	☐
Planiranje	☐	☐	☐
Znanje	☐	☐	☐
Društvene vještine	☐	☐	☐
Otvorenost prema novome	☐	☐	☐
Empatija	☐	☐	☐
Odnos prema klijentima	☐	☐	☐

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO PREPOZNATI PODUZETNIKA U SEBI?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Koje su ključne osobine koje poduzetnik mora posjedovati?

Naziv radionice	MOGU LI JA BITI PODUZETNA/PODUZETAN?
Cilj radionice	Povećati znanje učenika o tome tko su poduzetnici, koje su osobine poduzetnika. Potaknuti učenike na razmišljanje o vlastitim sposobnostima te imaju li oni osobine (dobrog) poduzetnika.
Ishodi učenja	A.3.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja. A.3.2. Snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi. A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja.
Metode i oblici rada	Frontalni rad, individualni rad, grupni rad, metoda razgovora / rasprava.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min)	<p>Nakon pozdrava i kratkog predstavljanja radionice, voditelj upita učenike čime se žele baviti u budućnosti, odnosno gdje se vide za 10 ili 15 godina. Neka od pitanja koje voditelj može postaviti:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>U kojem se području vidite, kao poduzetnici ili zaposlenici? U čemu su sličnosti, a u čemu razlike?</i> <i>Koje su ideje/vještine/znanja potrebni čovjeku da bi bio (dobar) poduzetnik?</i> <i>Je li dovoljno samo nešto željeti i za to se školovati?</i> <i>Što je s potrebama tržišta? Mogu li se potrebe tržišta predvidjeti unaprijed i koliko daleko?</i> <p>Voditelj može bilježiti odgovore učenika na ploču ili se može poslužiti digitalnim alatom (npr. Mentimeter) kako bi učenici sami upisivali odgovore koji će biti prikazani na ploči.</p>
2. SREDIŠNJI DIO (20 min)	<p>Voditelj dijeli učenike u grupe i svakoj grupi daje potreban materijal za aktivnost pod nazivom „Gradnja tornja“ (A4 papiri, selotejp i škare). Zadatak učenika je da primjenom timskog načina razmišljanja, dogovora i donošenja odluka izgrade što veći toranj od papira u zadanom vremenskom roku. Voditelj će štopericom mjeriti vrijeme od 5 minuta. Toranj mora samostalno stajati kako bi zadatak bio uspješno obavljen</p> <p>Nakon završetka zadatka, voditelj analizira aktivnost zajedno s učenicima. Učenici iznose svoja iskustva u timu, kako su podijelili zadatak, kako su izmjenjivali ideje, kako su se dogovarali i odlučivali, tko je koordinirao, tko je bio vođa/kreativac/pomoćnik, je li se netko ljutio, odustao, s kojim su se poteškoćama susreli i slično. Predstavnik/ci grupe/grupa koja/koje je/su uspješno završila/e zadatak objasnit će kako su u tome uspjeli. Koje su vještine, sposobnosti i znanja prepoznali kod svakog učenika unutar grupe.</p>

3. ZAKLJUČNI DIO (15 min)	Nakon aktivnosti gradnje tornja i analize, voditelj potiče učenike da dalje razmišljaju o svojim „jakim stranama“, sposobnostima, vještinama i navikama koje bi im pomogle u razvoju buduće karijere, ali i u poduzetničkom pothvatu ako se za to odluče. Na kraju, voditelj navodi neke osobine poduzetnika te traži od učenika da razmisle koje od tih osobina već posjeduju i kako im pomažu. (Npr. kreativan sam, nikad ne kasnim, pričljiv sam, rijetko odustajem, strpljiv sam, volim iznenađenja, znam dobro procijeniti ljudе, maštovit sam, volim biti dobar u onome što radim i sl.) Na kraju radionice, voditelj učenicima dijeli evaluacijske listiće.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:
MOGU LI JA BITI PODUZETNA/PODUZETAN?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Koje si poduzetničke osobine prepoznao/prepoznala kod sebe tijekom ove radionice?

Naziv radionice	KAKO OSMISLITI PODUZETNIČKU IDEJU?
Cilj radionice	Prepoznati svoj poduzetnički potencijal. Osmisliti nekoliko poduzetničkih ideja.
Ishodi učenja	pod A.3.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja karijere (profesionalno usmjeravanje), pod B.3.3. Prepoznaje važnost odgovornog poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, vođeni razgovor, usmeno izlaganje.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - dijaloška metoda - vođeni razgovor	Razgovor s učenicima o tome što je to ideja. <i>Ideja je misao, zamisao o nečemu.</i> <i>Razgovor s učenicima o tome što je to poduzetnička ideja.</i> <i>Poduzetnička je ideja opis osnovnih radnji budućeg poslovnog pothvata. Ona je početak svakog poduzetničkog pothvata.</i>
2. SREDIŠNJI DIO (25 min) - dijaloška metoda - vođeni razgovor - usmeno izlaganje	Poslovna ideja prvi je korak prema ostvarenju poduzetničkih snova. Učenici odgovaraju na nekoliko ključnih pitanja: 1. Što ja mogu proizvesti? Koju uslugu ja mogu ponuditi? Koji je proizvod održiv na tržištu? Kakva je trenutna tržišna potražnja? 2. Tko će biti moji kupci? Tko će biti korisnici mojih usluga? 3. Kako ću prezentirati svoj proizvod? Gdje ću prodavati svoj proizvod? Koliki bi bili troškovi mog pothvata?
3. ZAKLJUČNI DIO (10 min) - dijaloška metoda - usmeno izlaganje	Učenici obrazlažu svoje poduzetničke ideje vođeni prethodnim pitanjima.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> • Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf • Publikacija_Osmislite svoju ideju.pdf (hup.hr) • Priručnik - Katalog poduzetničkih ideja (unipu.hr)

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO OSMISLITI PODUZETNIČKU IDEJU?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Misliš li da bi se mogao/mogla okušati u ostvarivanju svoje poduzetničke ideje?

Naziv radionice	OSMIŠLJAVANJE PODUZETNIČKIH IDEJA
Cilj radionice	Potaknuti učenike na razmišljanje o mogućim izvorima poduzetničkih ideja.
Ishodi učenja	- identificirati mogućnosti za osmišljavanje poduzetničkih ideja - uočiti povezanost poduzetnika i lokalne zajednice
Metode i oblici rada	Metoda pitanja i odgovora, rad u grupi, samostalni rad, rasprava, izlaganje rad u grupama, plenarni rad, samostalno izlaganje.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (8 min)	<p>Poduzetnici su oni koji organiziraju, vode i preuzimaju rizik posla ili tvrtke. Oni pronalaze i ocjenjuju poslovne prilike i zato moraju biti spremni na neprestane promjene svijeta rada. Sami su odgovorni za svoju budućnost i trebaju biti spremni pravodobno uočiti i iskoristiti povoljnu situaciju kako bi otvorili mogućnosti za daljnje napredovanje.</p> <p>Učenicima postaviti pitanje što misle kako se dolazi do poduzetničkih ideja. Nakon njihovih odgovora, reći im da će danas vidjeti jedan od načina kako se mogu razviti poduzetnički pothvati i osmislići poduzetničke ideje.</p>
2. SREDIŠNJI DIO (30 min)	<p>Tražiti od svakog učenika da navede popis usluga, mogućnosti za zabavu, mogućnosti za učenje... koje bi željeli imati u svom mjestu (gradu, selu, kvartu), a trenutačno ih nema. Neka ih zapišu na papir.</p> <p>Podjeliti učenike u manje grupe (do 5 osoba) i tražiti da razmijene svoje popise te da zajedno pokušaju odlučiti koje od bi se navedenih ideja mogle pretvoriti u poduzetnički pothvat (neka se odluče za najviše 3 ideje).</p> <p>Svaka grupa neka ukratko raspravi i odgovori na sljedeća pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zašto smatramo da bi se ove ideje mogle pretvoriti u poduzetnički pothvat? 2. Koja bi bila korist za lokalnu zajednicu ako bi se ove ideje pretvorile u poduzetnički pothvat? <p>Tražiti od svake grupe da pročitaju sve ideje s kojima su krenuli u raspravu te da obrazlože odabrane ideje prema pitanjima. (Mogu se uključiti svi članovi skupine, jedan izloži sve ideje, drugi odgovara na prvo pitanje...)</p>
3. ZAKLJUČNI DIO (2 min)	Zaključno se osvrnuti na sinergiju poduzetnika i lokalne zajednice.
- izlaganje	
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:
OSMIŠLJAVANJE PODUZETNIČKIH IDEJA

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Kako ste odabrali ideje koje mogu postati poduzetnički pothvat? Što je bilo ključno kod odabira? Opiši.

Naziv radionice	KAKO OD PROIZVODA KOJI SU OKO NAS STVORITI NOVE PROIZVODE?
Cilj radionice	Napraviti proizvod prodajnog karaktera od dostupnih materijala oko nas.
Ishodi učenja	pod A.2.3. Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnoga usmjeravanja, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, frontalni oblik rada, rad u skupini.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - dijaloška metoda - frontalni rad	Pozdravljam učenike, pripremamo materijal i zaštitu za školsku klupu. Danas će raditi glinom te najavljujem temu današnje radionice: „Kako od proizvoda koji su oko nas stvoriti nove predmete?“ Učenici su podijeljeni u 3 ili 4 skupine. Razgovaram s učenicima i prikazujem način rada glinom. Ona ne smije biti previše mokra niti previše suha, mora biti podatna za rad. Objasnjavam kako će danas glinom pokušati napraviti suvenir koji će predstavljati naše mjesto, općinu, lokalnu zajednicu. Potičem ih na razmišljanje, prikazujem prezentaciju i razgovaramo o tome po čemu je poznat naš kraj, koje bi motive mogli staviti na suvenir i zašto baš njih. Na kraju im objasnjavam da ćemo proizvode peći u keramičkoj peći, premazivati ih potrebnim premazom i iza svakog proizvoda staviti magnet te ih upakirati u celofan kako bi bili spremni za prodaju.
2. SREDIŠNJI DIO (30 min) - rad u skupini - metoda kreativnog izražavanja	Slijedi radionički dio u kojem učenici rade u skupinama i vlastitim rukama oblikuju glinu, vodeći računa o motivima koji predstavljaju naš kraj. Isto tako, moraju paziti da je suvenir dobro „zaglađen“ i da glina ne puca (pogotovo kod pečenja).
3. ZAKLJUČNI DIO (5 min) - dijaloška metoda	Slijedi razgovor o današnjem radu i nastavku rada na idućem satu te pospremanje materijala i radnog mesta. Glinu treba staviti peći, s na idućem ćemo satu vidjeti jesmo li dobro radili, je li možda čiji rad puknuo tijekom pečenja itd.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf Ribić, Damir; Pleša Puljić, Nikolina. <i>Osnove poduzetništva</i>. Zagreb: Školska knjiga, 2020.

Evaluacijski upitnik

Radionica:

KAKO OD PROIZVODA KOJI SU OKO NAS STVORITI NOVE PREDMETE?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Što je glina?

Jesi li zadovoljan/zadovoljna kako je uspio tvoj suvenir? Zašto?

Naziv radionice	KAKO JA MOGU DOPRINIJETI ZAJEDNICI?
Cilj radionice	Napraviti proizvod prodajnog karaktera od dostupnih materijala oko nas.
Ishodi učenja	pod A.2.3. Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnoga usmjeravanja, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, frontalni oblik rada, rad u skupini.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min)	Pozdravljam učenike, pripremamo materijal i zaštitu za školsku klupu. Najavljujem temu današnje radionice: „Kako ja mogu doprinijeti zajednici?“ Učenici su podijeljeni u 3 ili 4 skupine kao i prethodni sat. Razgovaram s učenicima o prethodnom satu, što smo radili, jesmo li dobro radili, kakvi su naši proizvodi, jesu li uspjeli ili popucali tijekom pečenja gline itd. S učenicima dogovaram kako ćemo te proizvode prodati na školskom sajmu (ili nekoj drugoj manifestaciji) te donirati ono što zaradimo lokalnoj udruzi ili sačuvati novac za plaćanje izleta za učenike čiji su roditelji nezaposleni. Objašnjavam način rada posebnim premazom (u boji) nakon što je glina pečena i ukrašavanje radova.
2. SREDIŠNJI DIO (30 min)	Slijedi radionički dio u kojem učenici rade u skupinama i vlastitim rukama ukrašavaju svoje radove s prethodnog sata.
- rad u skupini - metoda kreativnog izražavanja	
3. ZAKLJUČNI DIO (5 min)	Na kraju vodim razgovor s učenicima o današnjem radu i o pakiranju proizvoda. Ukrašeni proizvodi ponovno se moraju ispeći u keramičkoj peći, a nakon toga će se na svaki proizvod zalijepiti magnet te će ih učenici zajedno s razrednikom omotati celofanom i pripremiti za prodaju.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf Ribić, Damir; Pleša Puljić, Nikolina. <i>Osnove poduzetništva</i>. Zagreb: Školska knjiga, 2020.

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO JA MOGU DOPRINIJETI ZAJEDNICI?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Kako smo ovom aktivnošću unaprijedili svoju zajednicu?

Zašto ponekad dolazi do pucanja gline tijekom pečenja?

Naziv radionice	KAKO UNAPRIJEDITI LOKALNU ZAJEDNICU?
Cilj radionice	Razviti vještine za prepoznavanje lokalnih problema. Pronaći rješenja za prepoznate lokalne probleme. Potaknuti učenike na djelovanje u vlastitoj lokalnoj zajednici
Ishodi učenja	pod A.3.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja, pod B.3.3. Prepoznaže važnost odgovornoga poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, vođeni razgovor, rad u paru, usmeno izlaganje.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (5 min)	Razgovorom potaknuti učenike na razmišljanje o vlastitoj zajednici. Smatraju li kako je lokalna zajednica funkcionalna, žele li nešto promijeniti, što bi promijenili, misle li da mogu utjecati na promjene? - dijaloška metoda - vođeni razgovor
2. SREDIŠNJI DIO (35 min)	Nakon uvodnog dijela, učenici se podijele u parove te se međusobno dogovaraju o idejama unaprjeđenja lokalne zajednice. Učitelj koordinira rad te daje učenicima neke ideje: <i>volontiranje, pomoći starijima i nemoćnim, instrukcije u prostoru zajednice, poticanje odgovornog ponašanja prema okolišu, poslovni model koji bi doprinosio lokalnoj zajednici, izrada reklama za lokalni OPG, očuvanje sjemena starih sorti biljaka.</i> Učenici razrađuju svoju ideju te izrađuju plakat, a zatim izlažu svoju ideju drugima.
3. ZAKLJUČNI DIO (5 min)	Zajedno odabiremo najbolju ideju. - dijaloška metoda
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:
KAKO UNAPRIJEDITI LOKALNU ZAJEDNICU?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Lako je prepoznati probleme. Puno je teže pronaći njihova rješenja. Koliko ti je bilo teško pronaći rješenja za prepoznate lokalne probleme?

Naziv radionice	KAKO OD PROIZVODA KOJI SU OKO NAS STVORITI NOVI PROIZVOD „Kreativna radionica o recikliranju tekstila“
Cilj radionice	Upoznavanje učenika sa štetnim utjecajem tekstilnog otpada na okoliš. Podizanje svijesti učenika o važnosti recikliranja tekstilnog otpada. Usvajanje novih znanja i vještina učenika te jačanje njihovog samopouzdanja izradom novih uporabljivih predmeta od starog tekstila.
Ishodi učenja	pod A.3.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja, pod A.3.2. Snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi, pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja.
Metode i oblici rada	Frontalni rad, grupni rad, individualni rad, metoda razgovora, metoda kreativnog izražavanja, metoda izlaganja.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min)	<p>Nakon pozdrava i kratkog predstavljanja radionice, voditelj informira učenike o štetnosti tekstilnog otpada za okoliš u kojem živimo. Upoznaje ih s nekoliko činjenica iz <i>Izvješća o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom u 2020. godini</i> Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja:</p> <p><i>U Hrvatskoj se baca više od 53.000 tona tekstilnog otpada.</i></p> <p><i>Najveće količine otpadnog tekstila i otpadne obuće sakupljene su u Gradu Zagrebu, 960 tona, a u SMŽ samo 73 tone (2020. godina).</i></p> <p><i>Kupovina tekstila u EU 2020. je godine proizvela oko 270 kg emisija CO2 po osobi, što znači da su tekstilni proizvodi u EU uzrokovali 121 milijun tona emisija stakleničkih plinova.</i></p> <p><i>Tekstilni je sektor treći najveći izvor degradacije vode i korištenja zemljišta u EU u 2020. godini.</i></p> <p>(https://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/dokumenti/021_otpadi/Izvjesca/ostalo/OTP_Izvje%C5%A1C4%87e_tekstil_2020%20(final%20za%20web).pdf)</p> <p>Tijekom iznošenja podataka, voditelj razgovara o problemu s učenicima i potiče ih na kritičko razmišljanje te iznošenje mišljenja i stavova o problemu koji stvara otpadni tekstil u okolišu. Navodi ih prema eventualnim rješenjima te ih potiče na osmišljavanje kreativnih rješenja za probleme otpadnog tekstila i mogućnost njegove ponovne upotrebe, reciklaže te drugih oblika ekološki primjenjivog zbrinjavanja.</p> <p>Voditelj učenicima pušta video na YouTubeu koji prikazuje nekoliko kreativnih načina reciklaže tekstila, odnosno kako možemo stari odjevni komad ponovno učiniti iskoristivim:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=yLZgrSpCAVs</p>

2. SREDIŠNJI DIO (30 min) - dijaloška metoda - rad u paru	<p>Nakon gledanja videa, učenike dijeli u grupe i daje im potreban materijal (stari komad tekstila, ljepilo, škare, papir, igla, konac, stari skupljeni materijal) kako bi izradili kreativne ukrasne predmete poput broševa, bedževa, gumica, narukvica, lančića i slično.</p> <p>Na primjer:</p> <p>(preuzeto s humananova.org)</p> <p>Svaka grupa ima priliku predstaviti svoj rad. Voditelj upita učenike kako im se svidjela radionica, kako su se osjećali vlastitim rukama stvarajući nešto novo od starog te kakve su još ideje dobili za daljnji rad.</p> <p>Nakon razgovora s učenicima, voditelj im dijeli kratki evaluacijski listić.</p> <p>Dodatno: nakon što su učenici izradili svoje kreativne predmete od starog tekstila, voditelj ih može pokupiti i izložiti ih u školskom prostoru zajedno s informacijama o važnosti recikliranja.</p>
3. ZAKLJUČNI DIO (5 min) - frontalni rad - metoda razgovora	
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:

KAKO OD PROIZVODA KOJI SU OKO NAS STVORITI NOVI PROIZVOD?

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Jesi li tijekom radionice dobio/dobila ideje kako možeš ponovno upotrijebiti svoju staru odjeću? Opiši.

Naziv radionice	POSLOVNI PLAN
Cilj radionice	Upoznati učenike s procesom izrade poslovnog plana.
Ishodi učenja	Nakon radionice učenici će moći: <ul style="list-style-type: none"> - objasniti što je poslovni plan, - navesti dijelove poslovnog plana, - osmislići poslovni plan proizvodnje određenog proizvoda.
Metode i oblici rada	Vođeni razgovor, dijaloška metoda, rasprava, rad u skupini, izlaganje.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - vođeni razgovor	Učenicima se najavljuje tema današnje radionice: „Poslovni plan“. Voditelj radionice učenicima postavlja sljedeća pitanja: <ul style="list-style-type: none"> - Što je plan? - Zašto je važno planirati / izraditi plan neke aktivnosti? - Izrađujete li vi plan za nešto? A vaši roditelji? Učitelji? - Kako biste objasnili što je to poslovni plan? Voditelj radionice navodi da je <i>poslovni plan pisani dokument koji sadrži detaljno razrađenu analizu o ulaganju u posao, o budućim rezultatima poslovanja te o mogućim rješenjima za potencijalne rizične situacije. Objašnjava da u poslovanju tvrtke mnogo toga ne možemo predvidjeti i ne trebamo se slijepo držati napisanog plana, ali nam on služi kao skica i pomaže nam u ostvarivanju određene ideje.</i>
2. SREDIŠNJI DIO (20 min) - rad u skupini - rasprava	Voditelj radionice govori učenicima da će sada oni napisati jedan poslovni plan pomoću smjernica, odnosno odgovarajući na pitanja s listića koji će kasnije dobiti. Objašnjava učenicima kako će osmislići plan proizvodnje jednog proizvoda. Prije podjele u skupine, učenicima se na ploču projiciraju pitanja (Prilog 1.) na koja će kasnije odgovarati. Ukratko se komentira važnost pojedinih elemenata poslovnog plana. Učenici se zatim podjele u skupine od 4 učenika (može i više ako je u razredu veći broj učenika). Učenicima se prikazuje popis kategorija proizvoda za koje trebaju osmislići plan proizvodnje (od ponuđenih biraju jedan): <ul style="list-style-type: none"> - igračka / društvena igra, - elektronički uređaj, - pomagalo za starije osobe, - prijevozno sredstvo, - odjevni predmet. Svakoj skupini podijeli se radni listić (Prilog 1.).

3. ZAKLJUČNI DIO (15 min)	Svaka skupina predstavlja svoj poslovni plan. Nakon toga, s učenicima se ukratko komentira je li im bilo teško osmisliti poslovni plan, na koja im je pitanja bilo najlakše odgovoriti, a na koja najteže. - izlaganje - dijaloška metoda
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none">Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

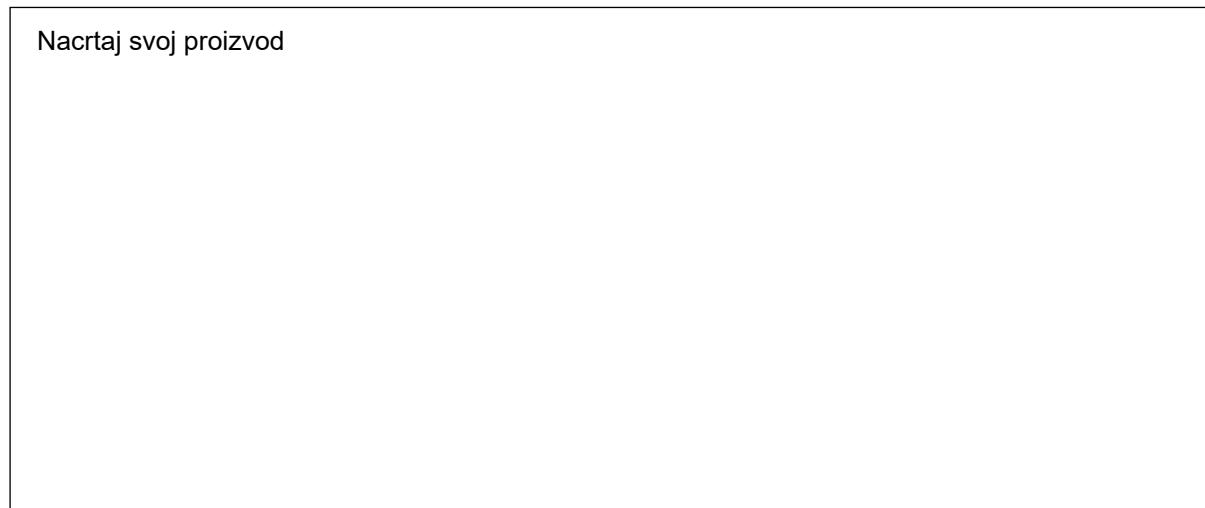
Prilog 1.

1. Osmisli naziv proizvoda koji ćeš proizvesti.

2. Koji su ti materijali potrebni za izradu proizvoda?

3. Kako će proizvod izgledati? Opiši koje će funkcije imati i nacrtaj ga.

Nacrtaj svoj proizvod

4. Trebaš li zaposliti druge osobe kako bi se proizvod mogao izraditi?

5. Koliko je novca potrebno za proizvodnju?

6. Na koji ćeš način osigurati novac potreban za proizvodnju?

7. Kome ćeš prodavati svoj proizvod?

[View Details](#) | [Edit](#) | [Delete](#)

8. Kako ćeš reklamirati svoj proizvod?

9. Postoje li rizici za proizvodnju/prodaju proizvoda? Objasni.

Evaluacijski upitnik

Radionica:
POSLOVNI PLAN

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Navedi nekoliko sastavnica poslovnog plana.

Zašto je važno izraditi poslovni plan?

Naziv radionice	RESURSI
Cilj radionice	Potaknuti učenike na razmišljanje o svemu što je potrebno za obavljanje neke aktivnosti.
Ishodi učenja	- navesti resurse potrebne za obavljanje zadane aktivnosti - objasniti zašto je potrebno racionalno koristiti resurse
Metode i oblici rada	Pitanja i odgovori, produkcija ideja, rasprava, izlaganje, plenarni rad, rad u grupama.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (5 min) - izlaganje	Započnite vježbu objašnjavajući kako su nam za obavljanje bilo koje aktivnosti potrebni resursi. Resurse definiramo kao sve ono što je potrebno za provođenje ili dovršavanje neke aktivnosti. Resurs može biti materijalno dobro ili nematerijalna imovina. Tako je, primjerice, za provođenje sata nastave (aktivnost) potrebno znanje o sadržaju onoga što se podučava, potrebno je znati kako se podučava, možda nam trebaju ploča i kreda, udžbenik, radna bilježnica...
2. SREDIŠNJI DIO (35 min) - grupni rad - oluja ideja - rasprava	Učenike podijeliti u više manjih skupina (3 do 4 učenika u skupini) te im dati zadatak da za različite aktivnosti odrede potrebne resurse. Pojednu aktivnost dodijeliti kao zadatak u 2 manje skupine. Npr. popravak bicikla; izrada kolača za prodaju na školskom sajmu; bavljenje nekim sportom u slobodno vrijeme. Nakon što su skupine završile s radom i izložile svoje uratke, usporediti rezultate za istu aktivnost i povesti raspravu o tome jesu li skupine predvidjele iste resurse za pojedinu aktivnost. Ako nisu, zbog čega je došlo do razlika? Je li baš sve nabrojeno neophodno za obavljanje te aktivnosti? Ima li među resursima koje su naveli nekih bez kojih bi se moglo? Zašto je važno promišljati o resursima kad nešto radimo?
3. ZAKLJUČNI DIO (2 min) - izlaganje	Zaključiti da su nam za bilo koju aktivnost potrebni resursi, ali da su svi resursi na neki način ograničeni te da je potrebno jako dobro razmisli o tome što nam je uistinu potrebno, a bez čega bi se ipak moglo.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Evaluacijski upitnik

Radionica:
RESURSI

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Opiši neku aktivnost koju voliš raditi i navedi koji su ti resursi neophodni da bi je mogao/mogla obaviti.

Naziv radionice	DONOŠENJE ODLUKA
Cilj radionice	Potaknuti učenike na razmišljanje o donošenju odluka.
Ishodi učenja	- primijeniti matematički model donošenja odluka kod odlučivanja, - objasniti svoj način donošenja odluka
Metode i oblici rada	Pitanja i odgovori, produkcija ideja, rasprava, izlaganje, plenarni rad.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (10 min) - pitanja i odgovori - izlaganje	Započnite vježbu objašnjavajući kako svakodnevno donosimo niz odluka te svatko od nas procesu odlučivanja pristupa na svoj način, neki promišljaju dugo, dok neki odluče u trenu. Potaknuti učenike da promisle kako oni donose odluke (npr. kako su odlučili što će danas odjenuti). Reći učenicima da će danas otkriti jedan od načina kako se mogu donositi odluke u svakodnevnom životu, vezano uz posao, školu i sl. Na ploču nacrtati tablicu za donošenje odluka (Prilog 1.).
2. SREDIŠNJI DIO (30 min) - oluja ideja - rasprava	Neka učenici odrede značajnu odluku koju moraju donijeti (npr. kamo idu na maturalac ili na izlet). Neka nabroje barem tri mogućnosti (npr. Pula, Bjelolasica, Dubrovnik). Upišite ih u tablicu. Olujom ideja neka nabroje što više ciljeva (bilo bi dobro da ih je barem pet) koje žele ostvariti (npr. zabava, kulturne znamenitosti, sportske aktivnosti, kupanje, cijena, dužina putovanja). Te ciljeve napišite sa strane na ploču. Za svaki cilj učenici trebaju odlučiti koliko im je važan. Tim ih redoslijedom upišite u tablicu. Učenici se vjerojatno neće moći potpuno složiti oko važnosti pojedinih ciljeva, ali ipak odredite redoslijed važnosti. Ispunite kolonu važnosti ciljeva na sljedeći način: ako ima npr. 5 ciljeva, koristite se ljestvicom od 1 do 5 tako da vrijednost 5 pridružite najvažnijem cilju, 4 drugom po važnosti i tako do vrijednosti 1 koju ćete pridružiti najmanje važnom cilju. Nakon toga, razmatraju se pojedine mogućnosti. Za svaku mogućnost zajedno s učenicima procijenite koliko je vjerojatno da može dobro ostvariti svaki od ciljeva. Ako mogućnost potpuno zadovoljava cilj, tada dobiva 2 boda. Ako cilj zadovoljava većinom, ali ima i nekih nedostataka, dobiva 1 bod. Mogućnost koja je prilično neutralna s obzirom na cilj dobit će 0 bodova. Ako ima više nedostataka nego pozitivnih strana za zadovoljavanje cilja, mogućnost će biti ocijenjena s - 1, a ako uopće ne može zadovoljiti cilj i čini se potpuno negativnom, dobiva - 2. Učinite to za svaku mogućnost i za svaki navedeni cilj u tablici. Za svaku mogućnost pomnožite važnost pojedinog cilja s vjerojatnošću njegova ostvarenja. Umnoške upišite u tablicu. Za svaku mogućnost zbrojite umnoške. Potaknite učenike da razmisle je li mogućnost s najvećim brojem bodova zaista najbolja. Nakon toga, potaknite raspravu s učenicima na temu donošenja odluka. Moguća pitanja:

2. SREDIŠNJI DIO (30 min)	Kako vam se svđa ovakav model donošenja odluka? Koliko ima onih kojima se model svidio, a koliko onih kojima nije? Zašto neki ljudi više vole ovakav način donošenja odluka, a drugi odabiru onu mogućnost za koju osjećaju da je ispravna? - oluja ideja - rasprava
3. ZAKLJUČNI DIO (2 min)	Zaključite radionicu tvrdnjom da kad bi za godinu dana donosili istu odluku, rezultat bi vjerojatno bio drugačiji jer se važnost pojedinih vrijednosti i vjerojatnost njihova ostvarenja mijenjaju kako se mijenjaju i okolnosti u kojima se odluka donosi. - izlaganje
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Prilog 1.

Ciljevi	Važnost cilja	Mogućnost 1	Mogućnost 2	Mogućnost 3
		Vjerojatnost ostvarenja cilja	Važnost cilja x Vjerojatnost ostvarenja cilja	Vjerojatnost ostvarenja cilja
Zbroj				

Evaluacijski upitnik

Radionica:
POSLOVNI PLAN

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Opiši kako si odlučio/odlučila što ćeš jutros odjenuti i obuti.

Navedi nekoliko odluka koje se donose tijekom života, a o kojima bi trebalo dobro promisliti prije njihova donošenja.

Naziv radionice	UPRAVLJANJE NOVCEM
Cilj radionice	Planirati kućni proračun i upravljati novcem.
Ishodi učenja	pod B.2.2. Planira i upravlja aktivnostima, pod C.2.2. Prepoznaće osnovne tržišne odnose / procese razmjene, pod C.2.3. Prepoznaće ulogu novca u osobnome i obiteljskome životu.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, frontalni rad, vođeni razgovor, usmeno izlaganje.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (5 min)	Razgovor s učenicima o kućnom proračunu. Učenici se pokušavaju sami sjetiti što je sve potrebno platiti tijekom svakog mjeseca (voda, struja, komunalna naknada, plin, čistoća, RTV pristojba, telefon/internet/mobil...). Nakon toga, učitelj učenicima podijeli kopije primjera adreska računa kako bi mogli što lakše i realnije izvršiti zadani zadatak. - dijaloška metoda - vođeni razgovor
2. SREDIŠNJI DIO (25 min)	Svatko od učenika dobije tablicu i jedan zadatak koji odrađuje pomoću tablice i odrezaka računa. Svaki se učenik stavlja u ulogu odrasle osobe te izrađuje svoj mjesecni kućni proračun ovisno o zaradi i troškovima. <i>*U tablici je ostavljeno prostora kako bi učenici mogli dodati određene izdatke koji postoje u njihovom kućanstvu, a koji nisu već prethodno navedeni u tablici.</i>
3. ZAKLJUČNI DIO (15 min)	Učenici prezentiraju odrađeni zadatak. - dijaloška metoda - usmeno izlaganje
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none"> Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf

Prilog 1.

Voda	
Struja	
Komunalna naknada	
Plin	
Čistoća	
RTV pristojba	
Telefon/internet/mobil	

1. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 974,48 €, a tvoj/a suprug/a 808,35 €. Imate dvoje djece, kćer koja ide u vrtić i sina koji ide u 5. razred, a u slobodno vrijeme trenira košarku. Ovaj mjesec morate registrirati automobil, što je izdatak od 328,56 €, a sin vam slavi rođendan. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, registraciju, proslavu rođendana, cijene vrtića, treninga, ali i hrane te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.	2. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 1.340,35 €, a tvoj/a suprug/a je nezaposlen/a. Imate dvoje djece, kćer koja ide u vrtić i sina koji ide u 5. razred, a u slobodno vrijeme trenira rukomet. Ovaj vam se mjesec ženi brat i pozvani ste na vjenčanje. Djeca su vam naglo prerasla obuću i morate im kupiti nove cipele. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, trošak vjenčanja, kupnju obuće, cijene vrtića, treninga, ali i hrane te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.
3. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 701,22 €, a tvoj/a suprug/a 895,19 €. Imate jednu kćer koja ide u vrtić i vraćate kredit za automobil. Nažalost, nemate vlastiti stan, već morate plaćati najam. Uz sve to, još ste se proteklih mjeseci i udebljali te morate obnoviti svoju garderobu. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, najam stana, kredit, cijenu odjeće, ali i hranu te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.	4. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 930,54 €, a tvoj/a suprug/a 1.014,49 €. Imate dvoje djece, sina koji ide u 5. razred i u slobodno vrijeme trenira košarku te kćer koja ide u 7. razred i ide u glazbenu školu. Početak je devetog mjeseca, točnije početak nove školske godine, a djeci treba školski pribor. Uz sve to, još vam se pokvarila perilica rublja i morate kupiti novu. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, cijene treninga i glazbene škole, cijene nove perilice, školskog pribora, ali i hrane te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.

<p>5. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 981,56 €, a tvoj/a suprug/a 1.023,47 €. Imate dvoje djece, kćer koja ide u vrtić i sin koji ide u 5. razred, a u slobodno vrijeme trenira nogomet. Ovaj mjesec morate registrirati automobil, što je izdatak od 345,63 €, a i kćer vam slavi rođendan. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, cijene vrtića, treninga, registracije, proslave rođendana, ali i hrane te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.</p>	<p>6. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 1.253,63 €, a tvoj/a suprug/a je nezaposlen/a. Imate dvoje djece, sina koja ide u vrtić i kćer koja ide u 5. razred, a u slobodno vrijeme trenira nogomet. Ovaj vam se mjesec udaje sestra i pozvani ste na vjenčanje. Djeci i vama potrebna je nova odjeća za svečane prigode. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, trošak vjenčanja, kupnju odjeće, cijene vrtića, treninga, ali i hrane te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.</p>
<p>7. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 901,28 €, a tvoj/a suprug/a 1.098,46 €. Imate jednu kćer koja ide u peti razred i vraćate kredit za automobil. Početak je školske godine i morate kupiti knjige i školski pribor. Uz sve to, još ste se proteklih mjeseci i udebljali te morate obnoviti svoju garderobu. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, kredit, cijenu odjeće i knjiga, ali i hrane te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.</p>	<p>8. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 930,47 €, a tvoj/a suprug/a 914,34 €. Imate dvoje djece, sina koji ide u 5. razred i u slobodno vrijeme trenira košarku te kćer koja ide u 7. razred i ide u glazbenu školu. Nažalost, nemate vlastiti stan već morate plaćati najam. Uz sve to, još vam se pokvario hladnjak i morate kupiti novi. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, najam stana, cijene treninga i glazbene škole, cijenu novog hladnjaka, ali i hrane te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.</p>
<p>9. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 995,29 €, a tvoj/a suprug/a 896,28 €. Imate dvoje djece, kćer koja ide u vrtić i sin koji ide u 4. razred, a u slobodno vrijeme trenira košarku. Ovaj mjesec morate registrirati automobil, a i sin vam slavi rođendan. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, registraciju, proslavu rođendana, cijene vrtića, treninga ali i hrane te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.</p>	<p>10. Ti si odrasla osoba koja mjesečno zarađuje 1.343,95 €, a tvoj/a suprug/a je nezaposlen. Imate dvoje djece, kćer koja ide u vrtić i sin koji ide u 5. razred, a u slobodno vrijeme trenira rukomet. Ovaj vam se mjesec pokvario hladnjak. Prikaži troškove svoje zamišljene obitelji, uključujući režije, kupnju hladnjaka, cijene vrtića, treninga, ali i hrane te slikom, riječima i brojevima ispričaj svoju priču. Cijene moraju biti realne i u decimalnom zapisu. Iskoristi svoju maštu i stavi se u ulogu roditelja.</p>

Evaluacijski upitnik

Radionica:
UPRAVLJANJE NOVCEM

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Smatraš li da si kao odrasla osoba dobro upravljao kućnim proračunom? Opiši zašto tako misliš.

Na koji način, tj. kojim bi postupcima mogao na kraju mjeseca staviti određenu količinu novca u štednju?

Naziv radionice	ŽIVOTOPIS I INTERVJU
Cilj radionice	Prepoznati osobni potencijal, napisati životopis i intervju.
Ishodi učenja	<p>pod A.3.3. Upoznaje i kritički sagledava mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjeravanja,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznaje mogućnosti i razlikuje programe za nastavak školovanja ovisno o osobnim ciljevima i mogućnostima, • prepozna i objašnjava važnost cjeloživotnog učenja za razvoj karijere, • procjenjuje svoje jake i slabe strane, • sastavlja jednostavan životopis, • planira nastavak školovanja ovisno o vlastitim ciljevima i mogućnostima, • procjenjuje osobne mogućnosti, • cijeni svoj uspjeh i uspjehe drugih.
Metode i oblici rada	Dijaloška metoda, metoda pisanja, igranje uloga, frontalni rad, individualni rad, rad u paru.
Tijek radionice / aktivnosti s pripadajućim materijalima i metodama rada	
1. UVODNA AKTIVNOST (5 min) - dijaloška metoda - frontalni rad	<p>Pozdravljam učenike te najavljujem temu današnje radionice. Učenicima se ukratko objašnjava što je životopis i zašto ga je važno uspješno napisati. Navodi se da je životopis osnova na kojoj počiva prijava na natječaj za neko radno mjesto te da kao kandidati za posao moraju posjedovati određena znanja i vještine potrebne za obavljanje tražene djelatnosti. Pisanje životopisa ujedno je i nastavna tema u nastavi Hrvatskoga jezika te je učenicima poznata od prije. Učenici su podijeljeni u parove.</p>
2. SREDIŠNJI DIO (30 min) - metoda pisanja - istraživačka metoda - igranje uloga - rad u paru - dijaloška metoda	<p>Zadatak je u paru osmisliti situaciju razgovora između poslodavca i posloprimca. Učenici izvlače papiriće na kojima piše djelatnost i radno mjesto za koje je otvoren natječaj ili sami izabiru što će predstaviti. Jedan učenik treba osmisliti pitanja koja bi kao posloprimac htio postaviti kandidatu za posao te na papir napisati koje bi vještine i osobine kandidat trebao zadovoljiti. Za to vrijeme, drugi učenik sastavlja životopis u kojem navodi svoje osobne podatke, podatke o školovanju za koje smatra da bi ih kao posloprimac trebao imati te zašto je upravo on poželjan kandidat za navedeno radno mjesto.</p> <p>Da bi se učenicima olakšalo pisanje životopisa, podijeljeni su im primjeri životopisa i prazan obrazac za CV. Učenici tijekom pisanja mogu koristiti računalo kako bi na internetu pretražili potrebne informacije .</p> <p>Pisanje životopisa i pitanja za intervju traje 20 minuta, nakon čega učenici uvježbavaju uloge te ih igraju pred ostatkom skupine. Ostali učenici pažljivo prate te zapisuju prijedloge o tome što je još poslodavac mogao pitati ili posloprimac navesti kao prednost kod zapošljavanja.</p>

3. ZAKLJUČNI DIO (10 min) - dijaloška metoda	Nakon odigranih zamišljenih intervjuza posao, razvija se kraća rasprava u kojoj učenici kritički vrednuju jedni druge te iznose svoje mišljenje i prijedloge.
Evaluacija	Evaluacijski upitnik
Prijedlog literature za pripremu nastavnika	<ul style="list-style-type: none">• Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole. https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf• https://min-kulture.gov.hr/europass-obrazac/8722• https://www.moj-posao.net/Savjet/29415/Primjer-i-natuknice-za-pisanje-zivotopisa/51/

Evaluacijski upitnik

Radionica:
ŽIVOTOPIS I INTERVJU

Zaokruži crtež koji predstavlja kako si se osjećao/la tijekom radionice

Što ti se najviše svidjelo na radionici?

Što ti se najmanje svidjelo na radionici?

Što je životopis i čemu služi?

Je li ti bilo teško napisati životopis / osmisliti pitanja za koja bi kao posloprimac htio postaviti kandidatu za posao?
Obrazloži.

LITERATURA

Centar za edukaciju i savjetovanje Sunce (2020). Priručnik *Vježbanje poduzetništva* za nastavnike osnovne i srednje škole.

Čorić, G. i Repač, Z. (2012). Nova poduzetnička znanja i aktivne metode učenja i podučavanja – primjer dobre prakse s Veleučilišta Vern', Zagreb. *Učenje za poduzetništvo*, 1, 349-363.

Ivandić, M. (2022). *Uloga poduzetničkog obrazovanja u promoviranju poduzetništva kao kompetencije*. Završni rad. Osijek: Ekonomski fakultet.

Garmaz, V. (2023). *Priručnik za mlađe poduzetnike*. Zagreb, Alfa.

Kuvačić, N. (2005). *Poduzetnička biblija*. Split: Beretin.

Lovrenčić, S. i Vrančić, M. (2012). Poduzetničke vještine u osnovnoj školi. Razredna nastava – primjer dobre prakse. *Učenje za poduzetništvo*, 1, 211-215.

Luketić, D. (2011). Analiza temeljnih pristupa istraživanja poduzetničke kompetencije djece i mladih. *Acta Iadertina*, 8, 49-60.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). *Kurikulum međupredmetne teme Poduzetništvo za osnovne i srednje škole*. Dostupno na:

<https://mzo.gov.hr/UserDocs/Images/dokumenti/Publikacije/Medupredmetne/Kurikulum%20medupredmetne%20teme%20Poduzetnistvo%20za%20osnovne%20i%20srednje%20skole.pdf>

Oberman Peterka, S. i Alpeza, M. (2013). Koncept poduzetničkog obrazovanja - primjer međunarodnog centra za poduzetničke studije sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues*, 26 (1), 93-104.

Ožanić, M. (2014). *Mali brod na olujnom moru: najbolji priručnik za nove poduzetnike*. Profil knjiga.

Pavić, D. i Novosel, D. (2012). Poduzetničke vještine u osnovnoj školi - predmetna nastava: primjer dobre prakse. *Učenje za poduzetništvo*, 2, 161-164 .

Priručnik: *Osmislite i provjerite svoju poduzetničku ideju*.

https://www.hup.hr/EasyEdit/UserFiles/Osijek/Publikacija_Osmislite%20svoju%20ideju.pdf

[Publikacija_Osmislite svoju ideju.pdf \(hup.hr\)](#)

[Priručnik - Katalog poduzetničkih ideja \(unipu.hr\)](#)

Ribić, D.; Pleša Puljić, N. (2020.) *Osnove poduzetništva*. Zagreb: Školska knjiga.

Sedlan König, Lj. (2013.) Poduzetnička kompetencija kao izvor konkurentnosti studenata na tržištu rada.
Ekonomski vjesnik. XXVI (1), 57-70.

<https://min-kultura.gov.hr/europass-obrazac/8722>

<https://www.moj-posao.net/Savjet/29415/Primjer-i-natuknice-za-pisanje-zivotopisa/51/>

